

การดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอบางทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ศิริรัตน์ เกตุประทุม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2560

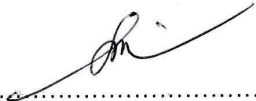
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศิริรัตน์ เกตุประทุม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

..... กรรมการ

(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

..... กรรมการ

(ดร.ธนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่... ๕ ...เดือน... พฤษภาคมพ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.สถาพร พุฒตมิกุล และ ดร.ชนวิน ทองแพง กรรมการสอบงานนิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่กรุณาอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งครูโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่ บุษปารีย์ บุรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ศิริรัตน์ เกตุประทุม

58920474: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การดำเนินงาน/ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน/ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ศิริรัตน์ เกตุประทุม: การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
(OPERATION AND GUIDED DEVELOPMENT OPERATION FOR STUDENTS' CARING SYSTEM OF
SCHOOL IN PHANTHONG DISTRICT UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นารี, กศ.ด., สถาพร พุทธิพิบูล, กศ.ด.
119 หน้า.ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
โดยจำแนกตาม ระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา เครื่องมือ
ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน
25 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .24-.75 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .90 กลุ่มตัวอย่าง
เป็นครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
จำนวน 113 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ทดสอบค่าที
(t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่
ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา และประสิทธิภาพการทำงานของ
ครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้น ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ
4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครูที่ปรึกษา
ควรเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคนด้านการคัดกรองนักเรียน ควรแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ
กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาควรจัดหาทุนการศึกษา เพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหา
ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหา
ขั้นรุนแรง ตามลำดับ

58920474: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.ED.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEY WORDS: OPERATIONS GUIDANCE FOR DEVELOPMENT OF STUDENTS' CARING SYSTEM/ STUDENTS' CARING SYSTEM

SIRIRAT KETPRATHUM: OPERATIONS AND GUIDANCE FOR DEVELOPMENT OF STUDENTS' CARING SYSTEM OF SCHOOL IN PHANTHONG DISTRICT UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., SATAPORN PRUETTIKUL, Ph.D. 119 P. 2017.

The objectives of this research is to study operations and guidance for development of students' caring system of schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2.

The investigation was classified by levels of classes assisted, sizes of school, and experiences of guidance teachers.

The data collection instrument in this study was a five-point-rating scale questionnaire containing 25 questions.

Its item discriminating power was between .24-.75. The reliability was .90. The sample in this study was 113

advisors working in schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2.

The statistical methods used in this study included Average (\bar{X}), Standard Deviation (SD), t -test, One-way ANOVA and analysis of covariance.

The research reached the following conclusions:

1. The operation of students' caring system of schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 was showed in a high level both in general and each aspect.

2. The operation of students' caring system of schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 as classified by levels of classes assisted and experiences of guidance teachers showed no statistical difference.

3. The operation of students' caring system of schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 as classified by levels of classes assisted and experiences of guidance teachers showed statically significantly difference both in general and each aspect at .05 level. This excepted the areas regarding prevention and solving problem which showed no statistical difference.

4. Guidance for development of students' caring system of schools in Phanthong district under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2 including 1) teachers should pay a visit to students' houses to meet students' parents, 2) Students should be divided into 3 groups: normal group, students in risk, and students which have problems, 3) Teachers should have a meeting with parents to maintain a good relationship and work collaborately with parents in looking after students, 4) teachers should cooperate with community and outside organizations in case there are some serious cases or further assistances are needed.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2.....	9
แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	13
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือรายบุคคล.....	18
ปัญหา นักเรียนและเทคนิควิธีการแก้ปัญหา นักเรียน.....	33
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก.....	102
ภาคผนวก ข.....	106
ภาคผนวก ค.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 50
2	ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและ ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา ของ โรงเรียน ในอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2..... 56
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน..... 58
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 59
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน..... 60
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน..... 61
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา..... 62
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน..... 63
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้น ที่ปรึกษา..... 64

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา.....	65
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	66
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	67
13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม.....	68
14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	69
15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน.....	70
16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน.....	71
17 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน.....	71
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา.....	73

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา.....	74
20 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	76
21 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	77
22 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน.....	78
23 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	79
24 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน.....	80
25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.....	116
26 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Item Objective Congruence Index: IOC) เพื่อการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	19
3 กระบวนการการส่งต่อ กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มีพระดำรัสว่า “...เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการดำรงรักษา อิศรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาคำคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริตและมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ความดี และประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตาเอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เด็กได้ทราบ ได้เข้าใจและสำคัญที่สุด ให้รู้จักคิด ด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วยตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง...”

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 10 วรรค 1 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และตามมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้รู้จักนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันดูแลและพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2554)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก

ในการดำเนินงาน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าว ต้องมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2546) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 5) ได้กำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพ ของนักเรียน โดยที่เน้นในด้านกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก การมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพของสังคม สิทธิเด็กตลอดจนการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น ปัญหาด้านสารเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศ และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามและประเมินผล รวมทั้งมีการจัดตั้งโครงการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแนวคิด ให้นักเรียนเป็นเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counsilor: YC) เพื่อพัฒนานักเรียนให้เข้าใจรู้จักการแก้ไข ปัญหาของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นองค์กรหลักในการกำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียน อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 112 โรงเรียน ซึ่งจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดการเรียนการสอนควบคู่กับการดำเนินงานระบบการช่วยเหลือเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการประเมิน และรายงานผลเกี่ยวกับสภาพปัญหา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า โรงเรียนหลายแห่งในสังกัดมีสาเหตุที่เป็นปัจจัยให้นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงในสภาพ ปัญหาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาหย่าร้าง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และฐานะยากจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2557) จากสภาพ และปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผนปรับปรุงการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำถามการวิจัย

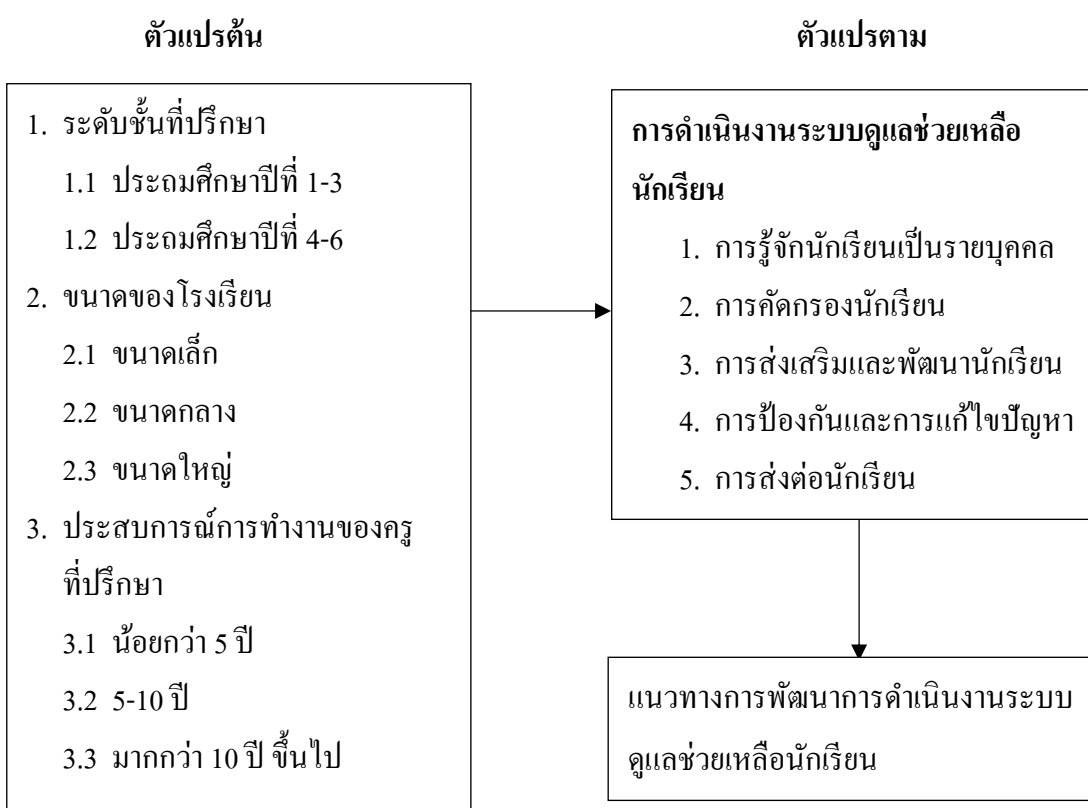
1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ระดับชั้นครูที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ระดับชั้นครูที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และได้ใช้ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 7) ได้กำหนดกระบวนการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามระดับชั้นที่ศึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. ทำให้ทราบความแตกต่างของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มี 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 163 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ระดับชั้นที่ปรึกษา

3.1.1.1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3

3.1.1.2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 ขนาดเล็ก

3.1.2.2 ขนาดกลาง

3.1.2.3 ขนาดใหญ่

3.1.3 ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา

3.1.3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.3.2 5-10 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

3.2.4 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา

3.2.5 การส่งต่อนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงาน หมายถึง การจัดทำ และเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่มีขั้นตอนตามกระบวนการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ข้อมูลของนักเรียนแต่ละบุคคลทุกด้านทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรม และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่จะให้ครูประจำชั้นมีความเข้าใจและรู้จักนักเรียนมากขึ้น โดยใช้ความหลากหลายของเครื่องมือและวิธีการในการเก็บข้อมูล และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนา และให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การคาดเดา

2.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาใช้ข้อมูลนักเรียนจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์พิจารณา แล้วนำมาผลที่ได้ เพื่อจำแนกนักเรียนออกตามเกณฑ์การคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ในการคัดกรองและรักษาความลับของผลการคัดกรอง และยอมรับการแบ่งกลุ่มโดยการพิจารณาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ให้ความถูกต้องชัดเจน และให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียน

2.3 การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน หมายถึง ครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุน ในนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วย ป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหา และเป็นการช่วย นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติ สามารถพัฒนาเป็นบุคคล ที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ตามความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูและผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น

2.4 การป้องกันแก้ไขปัญหาหมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียน อย่างทั่วถึงและใกล้ชิด ไม่ปล่อยปละละเลย จัดกิจกรรมให้เหมาะสม โดยเฉพาะนักเรียน ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการดูแลอย่างใกล้ชิด โดยการสร้างสัมพันธภาพ ระหว่างครูกับนักเรียน ให้เกิดความศรัทธา น่าเชื่อถือ อุทิศตนเอาใจใส่และแก้ไขปัญหาของนักเรียน เน้นทักษะการให้คำปรึกษา การปฏิบัติจริง และการได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

2.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานกับกลุ่มที่มีปัญหารุนแรง ที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาเองได้ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจาก ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ งานแนะแนว ฝ่ายปกครอง ให้เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้น โดยกระบวนการหรือขั้นตอน ในการส่งต่อต้องชัดเจนและรวดเร็ว

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ทำหน้าที่ดำเนินการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ และได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนให้ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

5. ระดับชั้นที่ปรึกษา หมายถึง ลำดับของห้องเรียนที่ครูผู้สอนในโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทำหน้าที่ ครูที่ปรึกษา

5.1 ประถมศึกษาปีที่ 1-3 หมายถึงช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 3 เรียกว่าประถมศึกษาตอนต้น

5.2 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 หมายถึง ช่วงประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เรียกว่าประถมศึกษาตอนปลาย

6. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขนาดของโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2554 ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

ขึ้นไป

8. ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการสอนในโรงเรียนตั้งแต่เริ่มแรกถึงปัจจุบันของครูที่ปรึกษาในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

8.1 น้อยกว่า 5 ปีหมายถึงระยะเวลาเริ่มปฏิบัติการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ 1-4 ปี

8.2 5-10 ปีหมายถึง ระยะเวลาเริ่มปฏิบัติการสอนในโรงเรียนตั้งแต่5-10ปี

8.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไปหมายถึง ระยะเวลาเริ่มปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

9. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่ควบคุมกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 3.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 3.5 การส่งต่อนักเรียน
4. ปัญหานักเรียนและเทคนิควิธีการแก้ปัญหานักเรียน
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพทั่วไปการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 38 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2557)

ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ รวมจำนวน 123 โรงเรียน

จำนวนบุคลากร/ นักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีจำนวนบุคลากร และประชากรในวัยเรียน ในสังกัด ดังนี้

1. จำนวนบุคลากรในสังกัด
2. จำนวนประชากรในวัยเรียน (อายุ 3-21 ปี)

โครงสร้างการบริหาร

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
8. หน่วยตรวจสอบภายใน
9. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

บทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน ทั้งในด้านการบริการจัดการเรียนการสอน และผลิตสื่อนวัตกรรม รวมถึงการปรับปรุงระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยังเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือของนักเรียนมีการประสานงานและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานภายในสังกัด มีบทบาทดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 18)

1. นำนโยบายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาปฏิบัติจริง โดยสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในสถานศึกษา

- 1.2 จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียน และเพื่อให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 จัดให้มีแผนโครงการและกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพื้นที่
- 1.4 มีการจัดการนิเทศติดตามผลรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาคำสั่งความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้
 - 2.1 มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิควิธีการ และทักษะในการดำเนินงาน
 - 2.2 การจัดทำมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
 - 2.3 การสนับสนุนให้สถานศึกษา ศึกษาวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 - 2.4 จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. การสนับสนุนช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้
 - 3.1 ช่วยเหลือและแก้ปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ
 - 3.2 จัดกลุ่มของโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันให้สามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้
4. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้
 - 4.1 จัดให้มีการประชุมสัมมนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ร่วมกับสถานศึกษา เพื่อรับรู้บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.2 การร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.3 การขอรับความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุน
5. ติดตาม ประเมินผล และรายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้
 - 5.1 ชี้แจงและทำความเข้าใจกับ โรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำไปปฏิบัติได้จริง

5.2 การสร้างขวัญและกำลังใจ และประชาสัมพันธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

5.3 มีการติดตามเพื่อประเมินผล และรายงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 23 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดเกาะลอย (วิเวกวิทยาคาร)
2. โรงเรียนวัดโคกขี้หนอน
3. โรงเรียนวัดวรพรตสังฆาวาส
4. โรงเรียนบ้านบางแสม
5. โรงเรียนวัดบางนาง
6. โรงเรียนบ้านเนินถาวร
7. โรงเรียนบ้านบางหัก
8. โรงเรียนวัดบ้านเก่า
9. โรงเรียนวัดศรีประจักษ์
10. โรงเรียนบ้านย่านซื่อ
11. โรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ
12. โรงเรียนวัดพานทอง
13. โรงเรียนวัดหนองแซ่แวง
14. โรงเรียนวัดบ้านไร่
15. โรงเรียนวัดบ้านจิว
16. โรงเรียนอนุบาลพานทองวัดหนองกระทุ่ม
17. โรงเรียนชุมชนวัดหนองคำสิง
18. โรงเรียนบ้านห้วยตากค้าย
19. โรงเรียนวัดหนองกะขะ
20. โรงเรียนวัดห้วยยาง
21. โรงเรียนวัดหนองกาน้ำ
22. โรงเรียนวัดโป่งตามุข
23. โรงเรียนวัดแหลมแค

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย

ค่านิยม

ในการปฏิบัติงานคือ มุ่งมั่นส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่ความโปร่งใส ก้าวไกลกับองค์กร ที่มีชีวิตมุ่งสัมฤทธิ์ผลของเครือข่าย ประสานสายสัมพันธ์สู่สากล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2558)

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2558)

แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 5) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) ได้ระบุว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้จากความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้สอดคล้องกับ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานเชิงระบบ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อานนท์ นันทวัน (2551, หน้า 5) ได้กล่าวถึง ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

บุญประสพ กุลศรี (2550, หน้า 6) ได้กล่าวถึง ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนที่มีส่วนร่วมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการส่งต่อกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 131) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีระบบขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ รวมทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นด้วย

ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 16) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ปรึกษา

จะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเอง ด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 5) กล่าวถึง ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง คุณธรรม จริยธรรม และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค

4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพรอบด้าน
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจัง

ด้วยความเอื้ออาทร

จันทนา บุญรุ่ง (2548, หน้า 13) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนว่าเป็นการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการทางการศึกษานั้นยังไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อันก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนั้น การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียน อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด บทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบมีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะเกิดผลดีต่อทุกคน คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

อินทรี หิรัญสาย (2556) กล่าวว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา มีความสามารถด้านต่าง ๆ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การสื่อสาร เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น นอกจากดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เพราะความเจริญดังกล่าวข้างต้น นำมาซึ่งการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาสังคม อาชญากรรม

การว่างงาน การแพร่ระบาดของสารเสพติด เป็นต้น มีผลต่อครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัว มีความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด หรืออื่น ๆ ปัญหาสังคมเหล่านี้เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกาย ทั้งนี้ ความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นและครูผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นแกนนำที่สำคัญของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิชาการ และด้านความประพฤติ โดยมอบความรักความเมตตาครูดูแลต่อศิษย์ และมีความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ ที่มีส่วนสำคัญต่อคุณภาพชีวิตนักเรียน เพื่อให้เขาเหล่านั้นเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมสืบไป

จากแนวคิดข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนานักเรียน โดยครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือดูแลนักเรียนให้พัฒนาการ ที่ก้าวหน้าในทุกด้าน สามารถปรับตัวแก้ปัญหาต่าง ๆ พัฒนาตนเองและอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข

หลักการในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลา และวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึदनักเรียน เป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริม จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจร่วมคิดร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากร โรงเรียนในทุกระดับผู้ปกครองหรือชุมชน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีมาตรฐานโดยมีวิธีการและเครื่องมือ ที่ชัดเจนในการดำเนินงานพร้อมเอกสารหลักฐานการทำงานของครูที่ปรึกษาในการประสาน ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งได้รับการ สนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมแสงเทียน กศน. (2540, หน้า 22) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการช่วยเหลือคน จะมุ่งพิจารณาจากสาเหตุเป็นสำคัญ จากนั้นจึงดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหานั้น ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ช่วยให้ผู้ คนช่วยตนเองได้ เพื่อให้แต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง และเข้าใจสภาพแวดล้อม รอบตน สามารถคิดและตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 5) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียนกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจนมีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 3) ได้ระบุ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จได้ก็คือตัวครูกล่าวได้ว่าครูเป็นบุคลากรที่เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น ไม่น้อยไปกว่าพ่อแม่หรือกลุ่มเพื่อนที่สามารถช่วยเสริมสร้างให้เยาวชนของชาติมีภูมิคุ้มกันในการเผชิญกับภาวะความเครียดนานัปการ โดยการให้ความรู้สร้างทักษะทางสังคมและความสามารถในการปรับตัวให้กับวัยรุ่นด้วยความรักความเข้าใจความศรัทธาและความปรารถนาอันแรงกล้าในการที่จะพัฒนาลูกศิษย์ให้เป็นเยาวชนที่มีสุขภาพจิตดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 18) ได้ระบุถึง กลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ภาระงานอันหลากหลายของสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งในแง่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานกระบวนการปฏิบัติและเป้าหมายซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนในลักษณะองค์รวม ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องผนึกประสานบูรณาการการดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 197) ได้ระบุไว้ว่า การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานหรือกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจนมีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมถึงวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยอาศัยปัจจัยสำคัญดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานคือการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

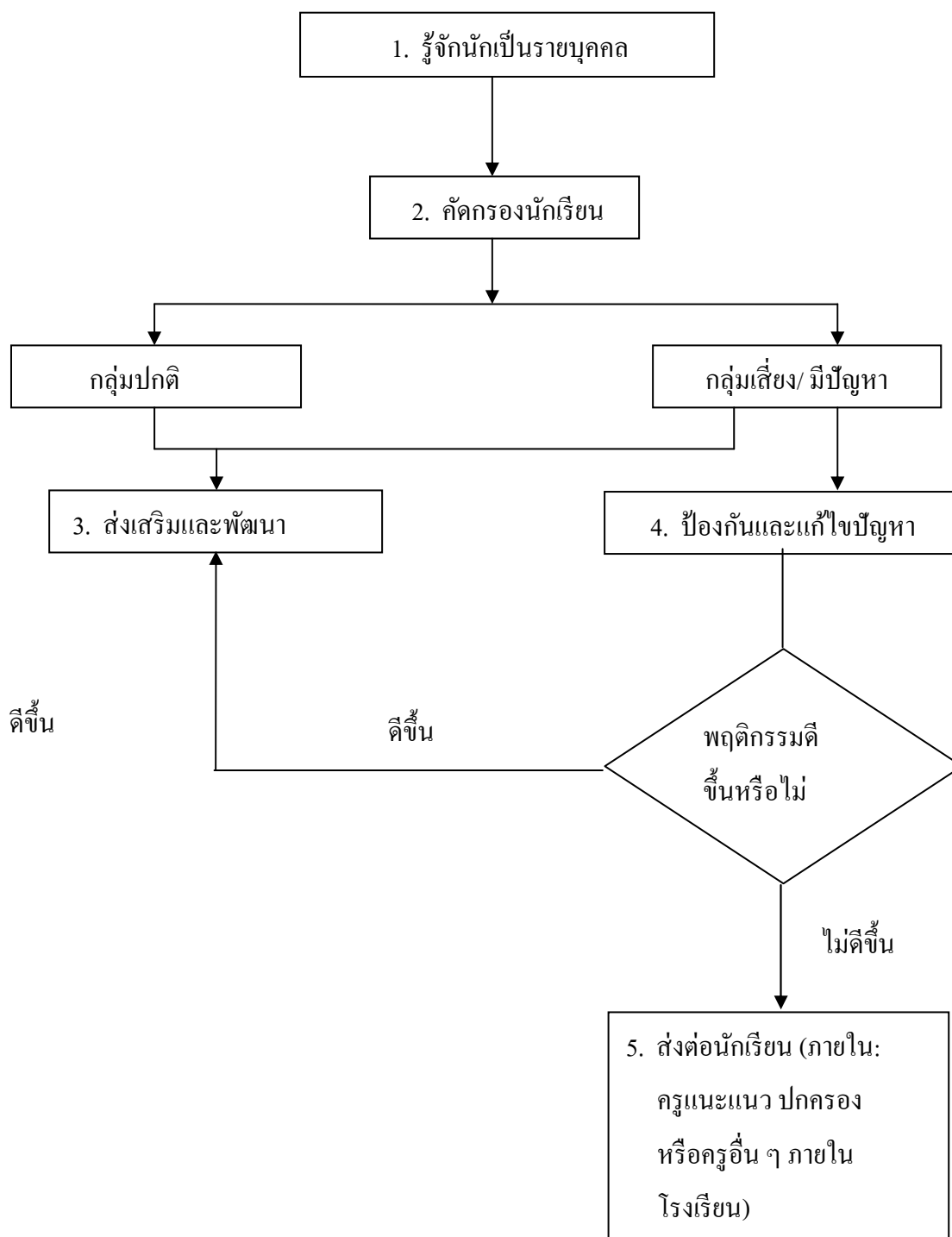
ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 4) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษามุคลากรในโรงเรียนผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 7) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นการพิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลมาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษาที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อสามารถจัดกลุ่มนักเรียน ในกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาสรุปได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 7)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้ระบบที่มีประสิทธิภาพ ธนู เพียรพิเศษ (2546, หน้า 12) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เรื่องศ อุตสาหกรรม (2546, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการที่เหมาะสม และมีเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด การวิจัยนี้ ใช้แนวคิดกระบวนการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 19-39) เป็น การดำเนินงานการตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ร่วมกับกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

วีรสักดิ์ เถาหมอ (2552, หน้า 43) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จะต้องมามีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนมาจัดเก็บสำหรับการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ตรงกับปัญหานั้นๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 37) และกรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 10) ได้ให้ความหมายและสำคัญของ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ตรงกัน คือ นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ได้จากข้อมูลวิธีที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาคควรรู้ และมีความเข้าใจอย่างแท้จริง ได้แก่

1. ด้านความสามารถของนักเรียน ได้แก่ความสามารถทางด้านการเรียน โดยศึกษาจากผลการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียนรวมถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อความสนใจในการเรียนว่านักเรียนมีความตั้งใจสนใจในการเรียนมากน้อยเพียงใดพฤติกรรม การมาโรงเรียนการขาดเรียนหรือหนีเรียนและความสามารถทางด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น

ได้รับหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น คนตรี กีฬา หรือศิลปะ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน

2. ด้านสุขภาพของนักเรียนครูที่ปรึกษาควรดำเนินการศึกษาทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจเพื่อให้รู้จักสภาพร่างกายของนักเรียนเกี่ยวกับน้ำหนักส่วนสูง โรคประจำตัว หรืออาการผิดปกติทางร่างกายต่าง ๆ ด้านจิตใจมีการสำรวจจากข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสามารถสรุป พฤติกรรมด้านจิตใจของนักเรียนเช่นอารมณ์ซึมเศร้าวิตกกังวลพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งสมาธิสั้น และบุคลิกภาพที่อายชอบเก็บตัวให้ชัดเจน

3. ด้านครอบครัวครูที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาสภาพครอบครัวของนักเรียน ในด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับรายได้ อาชีพของบิดามารดาและผู้ปกครองนักเรียน ค่าใช้จ่ายที่นักเรียน ได้รับในการมาโรงเรียน ด้านการคุ้มครองนักเรียนที่เกี่ยวกับข้อมูลของสมาชิกภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวบุคคลที่รับผิดชอบดูแลนักเรียน ลักษณะสภาพที่อยู่อาศัยและบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม อาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือมีการใช้สารเสพติด ดื่มสุรา เล่นการพนัน เป็นข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

4. ด้านพฤติกรรมทางเพศ ประกอบด้วย พฤติกรรมชู้สาว และพฤติกรรมเบี่ยงเบน ทางเพศ ให้สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก

5. ด้านยาเสพติด ข้อมูลพื้นฐานที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ คือ พฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน การใช้จ่ายเงิน การคบหาเพื่อน สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพ ครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจปัสสาวะ ดำเนินงาน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม เยี่ยมบ้าน ตรวจสอบสุขภาพ และตรวจปัสสาวะ

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 37) เสนอแนะให้ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการ และเครื่องมือ ที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว คือ

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งรูปแบบของระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการและการครอบคลุมของข้อมูล โดยให้นักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลเบื้องต้น และครูที่ปรึกษากรอกข้อมูลเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้ข้อมูลระเบียบสะสมควรเก็บไว้ เป็นความลับ และมีการเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ เมื่อสิ้นปีการศึกษาหากมีการเปลี่ยนแปลง ครูที่ปรึกษาควรมอบข้อมูลระเบียบสะสมให้กับครูที่ปรึกษาคนใหม่ต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 20) กล่าวว่า ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (กรมสุขภาพจิต, 2544 ก, หน้า 23) เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิต ช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณาด้านสุขภาพจิตมากขึ้น ซึ่งเป็นแบบประเมินพฤติกรรมเด็กที่กรมสุขภาพจิตได้พัฒนาขึ้นมาจาก The Strengths And Difficulties Questionnaire (SDQ) จากประเทศเยอรมันซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีความเที่ยงและตรงสูงและใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศยุโรป โดยจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก จำนวน 3 ชุด ต่อนักเรียนหนึ่งคน ชุดที่หนึ่งให้นักเรียนใช้ประเมินตนเอง ชุดที่สองให้ผู้ปกครองประเมินตัวนักเรียน และชุดที่สามสำหรับครูเป็นผู้ประเมินควรทำการประเมินในระยะเวลาใกล้เคียงกันเพื่อความชัดเจนของข้อมูล นอกจากนี้ ข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาควรดำเนินการด้วยตนเองมากที่สุด คือ การสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนจากสภาพความเป็นจริง หรือใช้เครื่องมือเพิ่มเติมอื่น ๆ เช่น แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เมื่อครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้เพียงพอแล้วจึงดำเนินการตามกระบวนการคัดกรองนักเรียนต่อไป เบญจพร ทศานนท์ (2557) กล่าวว่า แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) เป็นเครื่องมือพื้นฐานของครูที่ปรึกษาในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้ครูที่ปรึกษาได้ศึกษาประวัติและพฤติกรรมของนักเรียนในความดูแลของครู

3. ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีกครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆเพิ่มเติมเช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์ตัวนักเรียนหรือเพื่อนรอบข้าง การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น ลักขณา สิริวัฒน์ (2548, หน้า 50) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เป็นกลวิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลแบบดั้งเดิมและใช้กันมากที่สุดวิธีหนึ่งสำหรับครูอาจารย์ผู้แนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหมายถึง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนแต่ละบุคคลทุกด้าน ทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรม และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่จะให้ครูประจำชั้นมีความเข้าใจและรู้จักนักเรียนมากขึ้น โดยใช้ความหลากหลายของเครื่องมือ และวิธีการในการเก็บข้อมูล และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การคาดเดา

การคัดกรองนักเรียน

สุดาพรรณ กาละพงษ์ (2553, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการคัดกรองนักเรียนว่าเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ วิจิตร วงเวียน (2557, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนและรายบุคคลเพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหากรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 25) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 43) ได้ให้ความหมายของการคัดกรองนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษาได้ศึกษาทำความเข้าใจกับนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และมีปัญหา ประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนก็เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนตรงกับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุดสามารถแก้ไขนักเรียนที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและได้ผลอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ อรรถ บุญรุ่ง (2548, หน้า 165) กล่าวว่า การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน ข้อควรระมัดระวังสำหรับครูที่ปรึกษาในการคัดกรอง คือ ต้องระมัดระวังไม่ให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลผลการคัดกรองว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาและแตกต่างจากกลุ่มปกติ ถึงแม้ว่านักเรียนจะรู้ว่าตนเองควรจัดอยู่ในกลุ่มใด เพราะจะทำให้มีผลกับความรู้สึกของนักเรียนหรืออาจถูกเพื่อนล้อเลียน เมื่อครูที่ปรึกษาสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้วควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนแต่เพียงระมัดระวังในเรื่องการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการคัดกรองที่นักเรียนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อการคัดกรองของครูที่ปรึกษา ควรมีการประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการจัดกลุ่มของนักเรียนให้มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานเป็นไปในแนวทางเดียวกันเป็นที่ยอมรับของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้เกณฑ์การคัดกรองดังกล่าว หลักเกณฑ์การคัดกรองมีวิธีการ คือ นำข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ด้านความสามารถของนักเรียนเกี่ยวกับด้านผลการเรียนจะพิจารณาข้อมูลจากผลการเรียนเฉลี่ยการคิด 0 ร.ม.ศ. การขาดเรียนไม่เข้าเรียนมาสายตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

และพิจารณาความสามารถด้านอื่นของนักเรียน ได้แก่ ความสามารถพิเศษของนักเรียนความถนัด ความสนใจหรือผลงานของนักเรียนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายพิเศษในโรงเรียน

2. ด้านสุขภาพของนักเรียนพิจารณาจากสภาพร่างกายปกติพิการหรือมีความบกพร่องทางร่างกายการมีโรคประจำตัวตรวจสอบความเหมาะสมของส่วนสูงและน้ำหนักการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดพิจารณาจากสภาพด้านจิตใจจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) สังเกตพฤติกรรมที่พบเห็น ได้แก่ความสัมพันธ์กับเพื่อน กับครูการใช้สารเสพติดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมสภาพทางอารมณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออก

3. ด้านครอบครัวพิจารณาครอบครัวด้านเศรษฐกิจ การมีรายได้ หนี้สิน การใช้จ่ายรายรับของครอบครัว เงินค่าใช้จ่ายของนักเรียนในการมาโรงเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ในด้านการคุ้มครองของนักเรียนจะพิจารณาเกี่ยวกับสภาพครอบครัวว่าสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ มีความปลอดภัยในสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวอบอุ่นหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งประจำการเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด สุรา การพนัน หรือความเจ็บป่วยของคนในครอบครัวที่มีผลต่อสภาพครอบครัว การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เรื่องเพศที่มีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ผลการคัดกรองทำให้แยกกลุ่มเด็กออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อสะดวกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยเหลือหรือแก้ไข นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหอย่างได้ผลตามความต้องการของนักเรียน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาใช้ข้อมูลนักเรียนจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์พิจารณา แล้วนำมาผลที่ได้ เพื่อจำแนกนักเรียนออกตามเกณฑ์ การคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรอง และรักษาความลับของผลการคัดกรอง และยอมรับการแบ่งกลุ่ม โดยการพิจารณาข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ให้ความถูกต้องชัดเจน และให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

อาทิตย์ภัทร วรรณวัฒน์ (2556, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของ การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนว่า เป็นการที่ครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติ สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุด ตามศักยภาพของนักเรียนของ

นักเรียนแต่ละคน ตามความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ ในสังคมปัจจุบัน โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูและผู้ปกครอง สมพร สุทัศนีย์ (2544, หน้า 11) กล่าวว่า ครูมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน และช่วยเหลือ นักเรียนอย่างใกล้ชิด กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 29) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนักเรียนที่ตรงกัน คือ เป็นกระบวนการที่ครูที่ปรึกษาสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่ตนดูแลทั้งกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหาให้มีคุณภาพดีขึ้นป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติเปลี่ยนไปอยู่กลุ่มเสี่ยงและทำให้ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับคืนสภาพเป็นเด็กกลุ่มปกติกิจกรรมที่สนับสนุนการส่งเสริมนักเรียน สามารถทำได้หลายวิธีตามวิธีการของแต่ละ โรงเรียนจะเลือกนำไปใช้ตามความเหมาะสม กิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างมากคือ

1. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาควรร่วมจัดกิจกรรมกับ เด็กนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้สถานที่จัดกิจกรรมใช้ในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนก็ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน จัดบรรยากาศกิจกรรมอย่างเป็นกันเองเสมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกันฝึกให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง และรู้จักผู้อื่นปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมีทักษะในการปรับตัวการตัดสินใจการวางแผน การดำเนินชีวิตสร้างความรู้จักซึ่งกันและกันระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน ครูที่ปรึกษา สามารถส่งเสริมสนับสนุนป้องกันและแก้ไขให้นักเรียนตามความต้องการ ได้แนวทางในการจัด กิจกรรมโฮมรูม ควรมีการกำหนดเนื้อหากิจกรรมตามความต้องการของนักเรียน มีการสำรวจ ความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนในการเลือกกิจกรรม มีการวางแผนการจัดกิจกรรม โฮมรูมโดยยึดหลักการบูรณาการ มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน มีความยืดหยุ่น และผสมผสานกับความต้องการของนักเรียนหลังจากที่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรมีการบันทึกหลักฐานการจัดกิจกรรม สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างมีระบบ

2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) กิจกรรมประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ในการดูแลนักเรียนเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาได้วางแผน ในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้นักเรียนได้รับการดูแลจากผู้ปกครองและครู ที่ปรึกษามากขึ้น ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนได้ด้วยดีการดำเนินการประชุม ผู้ปกครองควรมีการประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน อย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน เนื้อหาสาระของ การประชุมควรมีการวางแผนการดำเนินการประชุม โดยเตรียมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนเนื้อหา

ของการประชุมไม่ควรเป็นการรายงานพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองฟังแต่ควรเป็นกิจกรรมที่ร่วมกันช่วยเหลือนักเรียนการพูดคุยกับผู้ปกครองควรระวังคำพูดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในทางลบ แต่ใช้วิธีพูดที่แสดงให้ผู้ปกครองเห็นว่าครูที่ปรึกษามีความเข้าใจในตัวนักเรียน มีความรู้สึกห่วงใยในนักเรียนทุกคนขณะประชุมควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนการประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน ในบางโรงเรียนอาจจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของแต่ละชั้นเรียนเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองในชั้นเรียนจำนวนตามที่โรงเรียนเห็นสมควร เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียนเพื่อให้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีความพร้อมในด้านการเรียนส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้แสดงออกตามศักยภาพของตนในการดำเนินการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารหลักฐานการประชุมแต่ละครั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไปการดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมนักเรียนได้ ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเป็นการพัฒนานักเรียนตามความสามารถความต้องการและเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพเพิ่มขึ้น แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างหลากหลายตามลักษณะความจำเป็น หรือปัญหาของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีกิจกรรมที่ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ให้กลับคืนสู่สภาพปกติสามารถใช้ชีวิตร่วมกับสังคมในปัจจุบันได้

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง ครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนในนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหา และเป็นการช่วยนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติ สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ตามความเหมาะสมของระยะเวลา ในการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูและผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น

การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

รัตนา ฤทธิรงค์ (2556, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนว่าเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประเภท

คือ การให้คำปรึกษาในเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา อรรถ บุญรุ่ง (2548, หน้า 6) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นตอนที่ 4 ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจำเป็นอย่างมาก ที่จะต้องดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา โดยการให้คำปรึกษาเบื้องต้นประสานงานกับ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น กิจกรรม ในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสาร กับผู้ปกครอง แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 32) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน คือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความรับผิดชอบของตน ทุกคนอยู่แล้วแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรให้ความดูแล อย่างใกล้ชิดต่อเนื่องเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน ทั้งด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าปรึกษา ให้แก่นักเรียนกลุ่มนี้ นับว่าเป็นภาระใหญ่หลวงของครูที่ปรึกษา เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีปัญหา ที่แตกต่างกันออกไป แม้ปัญหาของนักเรียนเหมือนกันก็จะมีวิธีการแก้ไขต่างกัน ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทักษะและมีวิธีการแก้ไขปัญหา ที่หลากหลายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนของตนไม่ให้กลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไป การดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอาจกระทำได้หลายวิธีการ แต่กระบวนการที่สำคัญครูที่ปรึกษา ควรมีความรู้และจัดดำเนินการในโรงเรียน ได้แก่

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้นให้กับนักเรียนเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลาย ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลงทั้งปัญหาด้านความรู้สึกลึกซึ้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนั้น การให้คำปรึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษาจึงจำเป็น ที่จะต้องมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 12-15 ปี และ 15-8 ปี ตามลำดับเป็นการพัฒนาการ เข้าสู่วัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมมากที่สุด (สมพร สุทัศนีย์, 2544, หน้า 38) ทราบความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น ได้แก่ การใช้คำถามการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกันการแสดงการรับฟัง และแสดงความรู้สึกรักของครูที่ปรึกษามีเทคนิควิธีการแก้ปัญหาตามลักษณะของปัญหา เช่น ด้านการเรียนสุขภาพครอบครัวการใช้สารเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยมี การศึกษาจากหนังสือเอกสารผู้รู้ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมอย่างถูกวิธี

2. การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจาก การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนแล้วครูที่ปรึกษาควรหาแนวทางจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือ

นักเรียนโดยการดำเนินการด้วยตนเองหรือขอความร่วมมือกับครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมที่หลากหลายและให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุดกิจกรรมที่ควรดำเนินการมีดังนี้

2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยใช้นอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียนอาจเป็นเวลาช่วงเช้าก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังเลิกเรียนการดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบของชมรมที่เป็นโครงการหรืองานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมที่ตรงต่อความต้องการและมีประโยชน์แก่นักเรียน โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบดำเนินการเองโดยครูที่ปรึกษาเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือนอกจากนี้โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้พอเพียงกับความต้องการของนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยบริการนักเรียนอย่างทั่วถึง

2.2 กิจกรรมในห้องเรียนการจัดกิจกรรมในห้องเรียนเป็นการดำเนินการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูประจำวิชาให้ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคมเกิดความรู้สึกลึกซึ้งภาคภูมิใจในตนเองจากการทำงานกลุ่มได้ร่วมเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ในส่วนของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการแสดงออกหรือการพูดหน้าชั้นครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนให้กำลังใจจนกระทั่งนักเรียนเกิดความมั่นใจในตัวเอง

2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้วิธีการช่วยเหลือของเพื่อนนักเรียนด้วยกันโดยวิธีจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและบุคลิกภาพเพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันได้จริงไม่ให้เกิดปัญหาในการจับคู่การจับคู่เกิดจากความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนที่มีความสามารถเด่นจับคู่กับนักเรียนที่ด้อยกว่าฝึกฝนให้นักเรียนเอาใจใส่เอื้อเฟื้อต่อกันครูที่ปรึกษาควรมีหน้าที่ติดตามกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคู่ว่าสามารถช่วยเหลือกันได้หรือไม่มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างเพื่อที่จะให้การช่วยเหลือหรือแนะนำ

2.4 กิจกรรมซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักเรียนซึ่งครูประจำวิชาที่สอนในระดับชั้นต้องให้ความร่วมมือวางแผนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนเรียนรู้อาจไม่ทันเพื่อนให้ได้เรียนเพิ่มเติมหรือเรียนรู้ได้ทันเพื่อฝึกให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนของตนเอง การดำเนินการจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษาควรมีการติดต่อนัดแนะวันเวลาสถานที่กับครูประจำวิชาก่อนแล้วจึงส่งนักเรียนไปติดต่อขอเรียนซ่อมเสริมกับครูประจำวิชาอีกครั้งหนึ่ง และคอยตรวจสอบติดตามผลว่านักเรียนได้ร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอหรือไม่

2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้ผลดีนั้นเกิดจากการร่วมมือที่กระหว่างครูกับผู้ปกครองดังนั้นเมื่อนักเรียนมีปัญหาที่ควรได้รับการช่วยเหลือ

ครูที่ปรึกษาควรติดต่อผู้ปกครองของนักเรียนให้ทราบโดยเร็วโดยวิธีการใช้โทรศัพท์ติดต่อแจ้งข้อมูลทางไปรษณีย์หรือเชิญผู้ปกครองมาพบด้วยตน ลักษณะการแจ้งพฤติกรรมของนักเรียน ควรแสดงถึงความห่วงใยเอาใจใส่นักเรียนไม่ควรแจ้งผู้ปกครองโดยบอกพฤติกรรมที่นักเรียน มีปัญหาทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกไม่ดีต่อครูที่ปรึกษาหรือตัวนักเรียนจะทำให้การแก้ไขปัญหา ยากขึ้นกิจกรรมการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาแม้ว่าจะดำเนินการอย่างเต็มที่ทั้ง 4 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียนและการป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนแต่ยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ จำเป็นต้องส่งต่อนักเรียนให้กับ ครูใน โรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเพื่อให้การช่วยเหลือ นักเรียนต่อไป

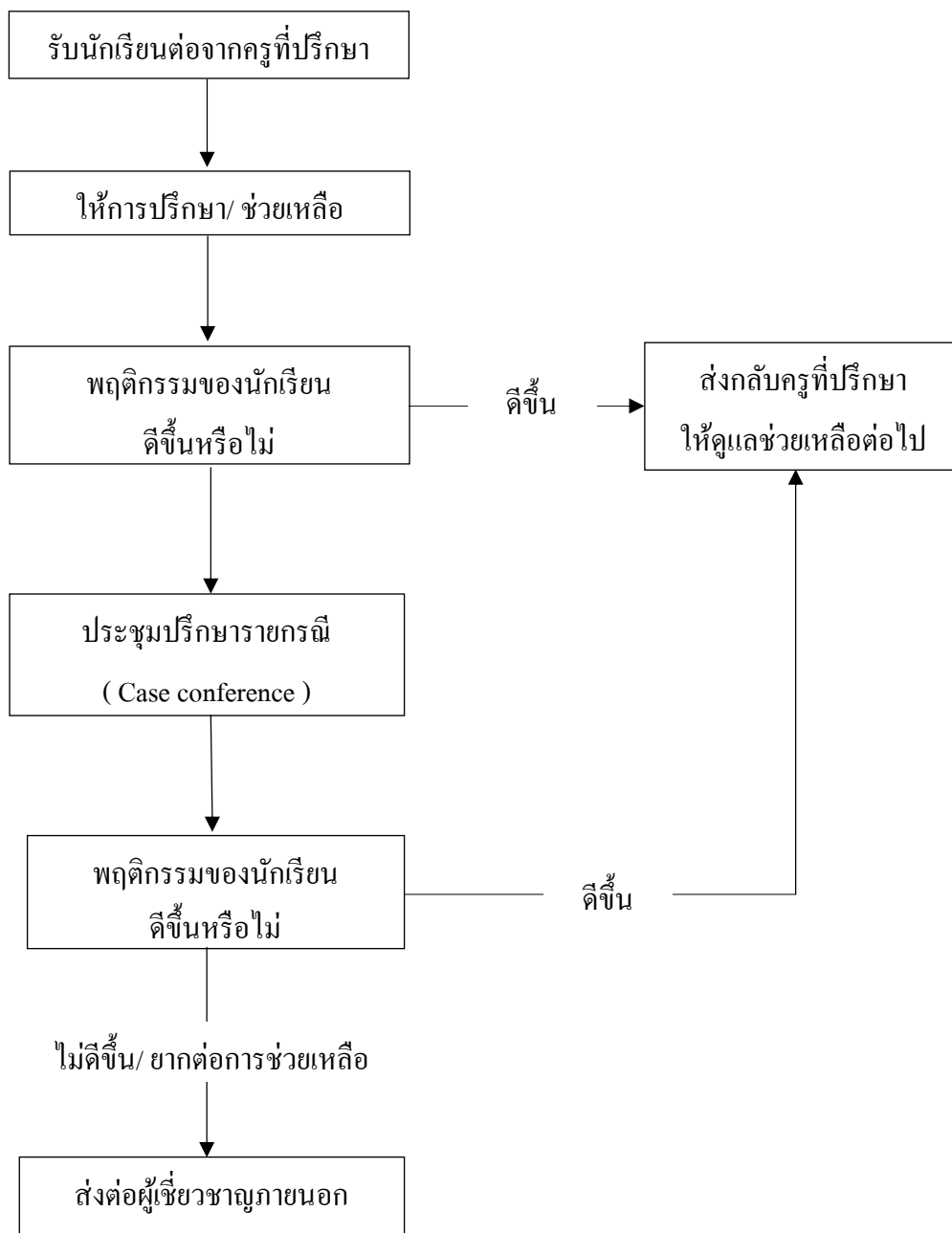
สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด ไม่ปล่อยปละละเลย จัดกิจกรรมที่เหมาะสม โดยเฉพาะนักเรียน ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการดูแลอย่างใกล้ชิด โดยการสร้างสัมพันธภาพระหว่าง ครูกับนักเรียน ให้เกิดความศรัทธาน่าเชื่อถือ อุทิศตนเอาใจใส่และแก้ไขปัญหาของนักเรียน เน้นทักษะการให้คำปรึกษา การปฏิบัติจริง และการได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น

การส่งต่อนักเรียน

เรณู ศรีสุภา (2555, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อนักเรียนว่า เป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาวิเคราะห์และพิจารณาแล้วเห็นว่า นักเรียน ควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพหรือช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ งานแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ ให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียน บัวเครือ โพธิ์ชัย (2548, หน้า 7) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนหมายถึง การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านมี 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน คือ การส่งต่อนักเรียนไปยังครูภายในโรงเรียนที่สามารถ ให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ และการส่งต่อภายนอก คือ การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 36) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 51) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเมื่อได้ดำเนินการตาม กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ข้างต้นแล้ว ยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เพราะบางครั้งปัญหาของนักเรียนรุนแรงยากต่อการแก้ไขหรือการดำเนินการแก้ไขต้องอาศัย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะให้การช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรส่งต่อนักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ได้แก้ไขปัญหาก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นลักษณะของการส่งต่อนักเรียนดำเนินการได้ 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายในคือการส่งนักเรียนภายในโรงเรียน โดยครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนให้กับครูที่มีความสามารถที่จะช่วยเหลือนักเรียนได้ตามลักษณะของปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง การส่งต่อนักเรียนควรมีการดำเนินการจัดทำข้อมูลของนักเรียนที่ผ่านมาวิธีการแก้ไขปัญหาและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมามีการประสานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้ทราบล่วงหน้าก่อนครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนทราบและเข้าใจเหตุผลในการส่งต่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีในการส่งต่อนัดแนะวันเวลาที่ส่งต่อกับครูที่ให้การช่วยเหลือและพร้อมที่จะรับนักเรียนกลับคืนเมื่อผ่านการช่วยเหลือให้ดีขึ้นแล้ว

2. การส่งต่อภายนอกการช่วยเหลือของครูที่รับนักเรียนส่งต่อภายในมาดูแลช่วยเหลือตามกระบวนการอย่างมีระบบมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วการแก้ไขปัญหายังขาดต่อการช่วยเหลืออีกจำเป็นต้องส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อดำเนินการช่วยเหลือต่อไปบุคคลที่ควรเป็นผู้ส่งต่อนักเรียนได้แก่ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองและเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือให้กลับคืนสภาพปกติแล้วโรงเรียนต้องรับนักเรียนให้กลับเข้าเรียนตามเดิมกระบวนการส่งต่อนักเรียน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการการส่งต่อ กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน(กรมสุขภาพจิต, 2544 ก, หน้า 37)

แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษาในบางกรณีที่นักเรียนมีปัญหารุนแรง จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน ครูที่ปรึกษาจึงควรศึกษารวบรวมแหล่งส่งต่อภายนอกไว้ให้เป็นระบบและทันสมัยเพื่อความสะดวก

ในการใช้และเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2544 ก)

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดเสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นเกี่ยวข้องกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไปเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าควรส่งต่อนักเรียนแนวดำเนินการส่งต่อนักเรียนมีดังนี้

3.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน

3.2 สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น ให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียน ทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมาทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือ โกรธเป็นต้นแต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครองครูประจำวิชา เป็นต้น

4. ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าหน่วยงานใดที่ควรส่งต่อนักเรียนที่ประสบปัญหาไปพบเพื่อขอความช่วยเหลือ โดยให้พิจารณาลักษณะของบริการในหน่วยงานนั้น รวมทั้งประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ

5. ครูที่ปรึกษานัดแนะวันเวลาสถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อยเพื่อรับรู้วันเวลาสถานที่ที่พบบัน

6. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนจะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดและมีความต่อเนื่องจึงต้องอาศัย

ครูที่ปรึกษาที่มีความสุขุมรอบคอบโดยศึกษารูปแบบการคัดกรองจึงจะได้ข้อมูลนักเรียนสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขส่งเสริมพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานกับกลุ่มที่มีปัญหารุนแรงที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาเองได้ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ งานแนะแนว ฝ่ายปกครอง ให้เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น โดยกระบวนการหรือขั้นตอนในการส่งต่อต้องชัดเจนและรวดเร็ว

ปัญหานักเรียนและเทคนิควิธีการแก้ปัญหานักเรียน

ปัญหานักเรียน มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากส่งผลต่อการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการแก้ปัญหานักเรียนอย่างถูกต้องเพื่อสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ผลดีหากครูที่ปรึกษาขาดทักษะความเข้าใจในการแก้ปัญหาก็ถูกต้องแล้วอาจส่งผลทำให้พฤติกรรมของเด็กแย่ลงกว่าเดิมหรือเกิดปัญหามากขึ้น ฉะนั้นครูที่ปรึกษาจึงควรมีความรู้ศึกษากระบวนการเทคนิคการช่วยเหลือการแก้ไขปัญหาย่างถูกวิธี บทบาทครูที่ปรึกษาในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ ควรใช้หลักการเรียนรู้ศึกษาการปรับพฤติกรรมและการให้คำปรึกษาเพราะแนวความคิดการปรับพฤติกรรมมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่าเกิดจากการเรียนรู้ที่ผิด (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 17) ดังนั้นครูที่ปรึกษาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยาซึ่งเป็นศาสตร์วิชาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำโดยตรง (สมพร สุทัศนีย์, 2544, หน้า 11) ปัญหาที่นักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรมจึงควรมีแนวทางแก้ไขตามพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งมีวิธีการช่วยเหลือแตกต่างกันออกไป การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ควรมีการศึกษาลักษณะสภาพปัญหา สาเหตุ เทคนิควิธีการช่วยเหลือตามลักษณะอาการลักษณะปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 47)

1. ปัญหาการเรียน

ปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้หลายกรณีเป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ลักษณะอาการที่แสดงออกทางพฤติกรรม ได้แก่ มีผลการเรียนต่ำ สอบตก บกพร่องในการเรียนรู้บางวิชา ไม่ตั้งใจเรียน เล่นและพูดคุยในชั้นเรียน เบื่อหน่าย นั่งหลับ ไม่สนใจเรียน ไม่มีสมาธิ เหม่อลอย ทำงานช้าหรือไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย สาเหตุปัญหาการเรียน เกิดจากระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ปัญญาอ่อน มีความบกพร่องทางร่างกาย มีการพัฒนาการทางร่างกายช้า มีความผิดปกติทางร่างกาย ลักษณะบุคลิกภาพอุปนิสัย มักเป็นคนเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่กล้าแสดงออก สภาพจิตใจ อาจมีความเครียดความกดดัน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนฐานะทางการเงินการย้ายที่อยู่ สภาพแตกแยกของครอบครัว และจากการเลี้ยงดูที่ขาดระเบียบวินัยสาเหตุของปัญหาอาจเกิดที่ โรงเรียนและครู อันเกิดจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกฎระเบียบของโรงเรียน ขาดความพร้อมในการสอนขาดความเข้าใจนักเรียนบรรยากาศในโรงเรียนไม่เหมาะสมและ ปัญหาในการเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน เทคนิค และวิธีการแก้ไขปัญหานักเรียน ควรใช้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ การศึกษารายกรณีนักเรียนเกี่ยวกับ ระดับของเชาวน์ปัญญา โดยการใช้แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาของกรมสุขภาพจิตพิจารณาเรื่อง โรคประจำตัวของเด็กกรณีที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพควรปรับปรุงด้านบุคลิกภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ปรับพฤติกรรมจากเพื่อนนักเรียน ในการให้การยอมรับและร่วมกิจกรรมมีการปรับพฤติกรรมของครูด้านการจัดการเรียนการสอน การเข้าใจนักเรียนและสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม

2. ปัญหาพฤติกรรม

ปัญหาพฤติกรรม เป็นปัญหาที่แสดงถึงพฤติกรรม หรืออารมณ์ที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน พฤติกรรมนี้จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของเด็กและผู้อื่น ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของตนเอง มักจะมี พฤติกรรมขาดปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างมีความเก็บกดทางอารมณ์ และแสดงออกทางพฤติกรรม ในลักษณะที่รุนแรงไม่เหมาะสมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมและวัฒนธรรมไม่สามารถควบคุม อารมณ์ตนเองได้ ก้าวร้าว ไม่สนใจฟังคำสั่ง รอคอยไม่ได้ ทำร้ายตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้เป็นผลมาจาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวของเด็กเอง และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็กกับสภาพแวดล้อมรอบข้าง ปัญหาพฤติกรรมมีการแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนี้

2.1 ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ไม่มีเพื่อน (มีพฤติกรรมที่เพื่อนไม่ยอมรับ) ไม่สามารถเข้ากลุ่มพูดคุยเล่นร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนักเรียนจะมีบุคลิกภาพอุปนิสัยการแสดงออกก้าวร้าวชอบทะเลาะวิวาท เอาเปรียบผู้อื่น เห็นแก่ตัว ยึดถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ หรือมีบุคลิกภาพอ่อนแอ ขลาดกลัว ไม่กล้าแสดงออก ไม่เชื่อมั่นตนเอง ขาดทักษะการแสดงออกการพูดคุยสื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ หรืออาจมีปมด้อยทางร่างกาย ด้านรูปร่างหน้าตา หรือพิการทางกาย มีปมด้อยทางด้านการศึกษา สภาพครอบครัวมีการย้ายที่อยู่บ่อย ๆ สภาพความสัมพันธ์ในครอบครัว ขาดความรักความอบอุ่น เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนควรส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนด้วยความสนใจเอาใจใส่สร้างความเข้าใจให้นักเรียนได้ระบายความรู้สึกนึกคิดของตนจัดกิจกรรมให้สร้างศักยภาพในตนเอง ส่งเสริมกิจกรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ทักษะการพูดคุยแสดงความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแสดงความคิดเห็นให้กำลังใจประสานกับผู้ปกครอง ให้มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม สร้างความเข้าใจให้กับเพื่อนนักเรียนไม่ให้ตอบโต้เพื่อนกระตุ้นให้ช่วยเหลือในการทำกิจกรรมกลุ่มและเป็นแบบอย่างในการแสดงออก (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 54)

2.2 พฤติกรรมกริยามารยาททางแสดงออกการใช้ภาษาไม่สุภาพบังจำเป็นสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรม คือ ค่านิยมสมัยใหม่ของกลุ่มต้องการเรียกร้องความสนใจและได้รับการยอมรับการเลียนแบบจากบุคคลในครอบครัวหรือชุมชนสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยขาดการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับกริยามารยาทที่ถูกต้องอาจแสดงเป็นการแสดงพฤติกรรมตอบโต้บุคคลอื่น และแสดงพฤติกรรมเพื่อทดแทนปมด้อยของตนเองเทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือ หากพฤติกรรมกริยามารยาททางแสดงออกไม่รุนแรงครูไม่ควรให้ความสนใจมากนัก ฝึกให้ประเมินพฤติกรรมกระทำของตนเองอบรมสั่งสอนชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการใช้คำพูดการแสดงออกที่เหมาะสมผลดีที่เกิดจากการเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 56)

2.3 ทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนด้านการแต่งกายทรงผมสิ่งของเครื่องใช้เครื่องประดับนักเรียนที่ชอบทำผิดกฎระเบียบเพราะต้องการเป็นคนเด่นเป็นที่สนใจของกลุ่มเพื่อนทำตามค่านิยมแฟชั่นตามวัยและกลุ่มเพื่อนกระทำเพราะแสดงพฤติกรรมต่อต้านกฎระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวดเกิดจากการเลี้ยงดูของครอบครัวที่ตามใจขาดระเบียบวินัย และได้รับอิทธิพลจากสื่อสิ่งตีพิมพ์โทรทัศน์ที่สื่อสารว่า เป็นสิ่งที่ควรทำเทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือ ครูไม่ควรตำหนิคว่าให้อับอาย แต่ใช้วิธีชี้แนะให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบมอบหมายกิจกรรมให้รับผิดชอบ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยสร้างความเข้าใจในนักเรียนควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ชี้แนะวิธีแสดงออกในโอกาสที่เหมาะสม

ทำความเข้าใจกับเพื่อนนักเรียน และขอความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 58)

2.4 ลักษณะโมยเงินสิ่งของเครื่องใช้ของผู้อื่นพฤติกรรมการลักขโมย อาจมีหลายลักษณะ ได้แก่ ขโมยเป็นอาชีพ ขโมยเป็นบางครั้ง ขโมยเฉพาะบางอย่าง หรือขโมยตามเพื่อน สาเหตุของการขโมยเกิดจากนักเรียนมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย มีปมด้อย โกรธ อิจฉา แก่งผู้อื่น ที่เหนือกว่าเด่นกว่า อยากแสดงความเป็นคนเก่งกล้าหาญมีลักษณะอ่อนแอเซวปัญหาไม่ดี ถูกชักจูงได้ง่าย เลียนแบบครอบครัวอื่น ขาดการอบรมเรื่องระเบียบวินัย ขาดความรักความอบอุ่น จากครอบครัว และอาจเกิดจากการเก็บกดจึงกระทำเพื่อแก้แค้นหรือลงโทษเทคนิคและวิธีการ ช่วยเหลือครูไม่ควรประณามหรือลงโทษที่รุนแรง แต่ควรชี้ให้เห็นผลที่เกิดจากการกระทำแนะนำ วิธีการแก้ไขที่เหมาะสมให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหากมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ต้องปรึกษา หน่วยงานที่ให้บริการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบและช่วยสร้างความเข้าใจไม่ให้ลงโทษนักเรียน รุนแรงให้ช่วยควบคุมค่าใช้จ่ายโรงเรียนควรจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมปลูกฝัง ความซื่อสัตย์ให้เกิดในโรงเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 64)

2.5 การเล่นการพนันปัญหาการเล่นการพนันของนักเรียนเกิดขึ้นได้หลายกรณี นักเรียนอาจมีปัญหาเรื่องการเรียนรู้สึกเบื่อการเรียนปัญหาเรื่องเงินขาดแคลนค่าใช้จ่าย บางคนเล่นการพนันเพื่อความสนุกสนานในกลุ่มเพื่อน แต่บางคนเล่นการพนันเพราะทำตาม แบบอย่างของพ่อแม่ผู้ปกครองหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งที่เล่นการพนัน บางคนเล่น การพนันเพราะชอบความเสี่ยงท้าทาย เทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือ ครูควรชี้ให้เห็นถึงผลเสีย ที่เกิดจากการเล่นการพนันโทษภัยของผู้เล่นการพนันแนะนำกิจกรรมอื่นที่เป็นประโยชน์ แนะนำ เพื่อนนักเรียนให้ช่วยคอยเตือนเพื่อน และชวนทำกิจกรรมอื่นที่เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ประสานงานกับผู้ปกครองให้เข้าใจและรับรู้ปัญหามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับนักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 66)

2.6 หนีโรงเรียนเที่ยวเตร่ตามศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จับกลุ่มมั่วสุม เข้าแหล่งอบายมุขสถานเริงรมย์ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ นักเรียนจะมีปัญหาด้านการเรียน จากการเรียนไม่รู้เรื่องมีเซวปัญหาต่ำ เมื่อหน้าการเรียน ไม่ชอบกฎระเบียบของโรงเรียน มีปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน เข้ากับเพื่อน ไม่ได้ หรืออาจถูกชักจูงจากเพื่อน อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นแรงจูงใจ และมีผลมาจากสภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ขาดความรัก ขาดความรัก มีปัญหาในครอบครัว เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือไม่ควรลงโทษรุนแรงกับนักเรียน ควรใช้วิธีการให้คำปรึกษาที่นุ่มนวลแนะทางเลือกให้จัดกิจกรรมที่ไม่เกิดผลเสียแก่ตนเอง ใช้หลักการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเสริมแรงบวกให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของ นักเรียนใช้ความเข้าใจไม่ลงโทษนักเรียนแนะนำเพื่อนให้มีส่วนร่วมในการชักจูงเพื่อน

ให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้สร้างสรรค์มีบรรยากาศในการเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 67)

2.7 ก้าวร้าวทำลายของทะเลาะวิวาทเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากสภาพครอบครัวของนักเรียนเป็นสำคัญ ตั้งแต่การเลี้ยงดูความรักความอบอุ่นหรือการถูกทอดทิ้งหากบิดามารดาเป็นคนเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจ มีพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กจะรับพฤติกรรมดังกล่าว หรือบิดามารดาตามใจมากเกินไปทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเอง ไม่สนใจความรู้สึกของผู้อื่น แต่ถ้าเด็กถูกทอดทิ้งขาดความอบอุ่นก็จะกลายเป็นคนเก็บกดแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเป็นการระบายเรียกร้องความสนใจ เด็กบางส่วนอาจเกิดจากปมด้อยทางร่างกาย เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือครูควรยอมรับอารมณ์ความรู้สึกเด็กแต่ไม่ยอมรับพฤติกรรมครูควรพูดคุยกับเด็กโดยถือหลักว่าทุกคนมีสิทธิที่จะโกรธไม่พอใจหรือเครียดแต่ไม่มีสิทธิทำร้ายผู้อื่นหรือทำลายข้าวของ โดยแนะนำทางเลือกที่เหมาะสม เช่น เล่นกีฬาดนตรีศิลปะส่งเสริมการแสดงออกในการเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดเด่นในตัวนักเรียนมีการสื่อสารกับผู้ปกครองหรือไปเยี่ยมบ้านเพื่อให้ความร่วมมือช่วยเหลือนักเรียนให้บิดามารดาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองสร้างปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวให้เกิดความรักความเข้าใจเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 68)

2.8 การใช้ยาเสพติดยาเสพติดเป็นสารที่มีอันตรายต่อร่างกายและเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจให้เปลี่ยนแปลงไปจากปกติ สามารถสังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอารมณ์ การใช้ยาเสพติดเกิดจากการอยากลอง เพื่อนชวนลอกเลียนแบบ ถูกหลอกมีความเครียดบุคลิกภาพอ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความรักความอบอุ่น การใช้ยาเสพติดของนักเรียนอาจสรุปได้ว่า เกิดจากการขาดความรู้ ขาดความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยง เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือการใช้ยาเสพติดหรือติดยาเสพติดของนักเรียนต้องใช้ความละเอียดอ่อนรอบคอบเป็นอย่างยิ่งครูควรสร้างสัมพันธภาพทางบวกให้นักเรียนไว้วางใจแสดงถึงความเข้าใจปัญหาของนักเรียนรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย มีความจริงใจในการช่วยเหลืออย่างแท้จริงนักเรียนจะยอมเปิดใจในเรื่องที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ครูควรวิเคราะห์สาเหตุของการใช้ยาเสพติดว่าเกิดจากปัญหาใด เช่น เกิดจากสภาพครอบครัวหรือจากเพื่อนที่บ้านเพื่อนที่โรงเรียนอายุการใช้ยาของนักเรียนให้คำปรึกษาให้นักเรียนเห็นถึงโทษภัยของยาเสพติดผลเสียที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไรควรระมัดระวังการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ทำความเข้าใจให้ผู้ปกครอง รับทราบและปรับสภาพจิตใจของผู้ปกครอง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตามกระบวนการที่ถูกต้องหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงหรือบังคับจิตใจอย่างเด็ดขาดนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดต้องการให้อภัยให้โอกาสในการเปลี่ยนพฤติกรรมสังคม เพื่อนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเลิกใช้ยาเสพติด เพราะการใช้ยาเสพติดนั้นสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างมากดังนั้นกลุ่มเพื่อนที่คบ

จึงควรใช้กิจกรรมลักษณะเพื่อนเตือนเพื่อน และรู้จักการปฏิเสธต่อเพื่อนที่เสพยา มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 70)

2.9 พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร นับว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากอิทธิพลจากสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ ติงคัม สิ่งแวดล้อมที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี กลายเป็นค่านิยมใหม่ ในสถานศึกษาสาเหตุอื่น ได้แก่ การขาดความรักความอบอุ่นของครอบครัวจึงแสวงหาความรักจากเพื่อนต่างเพศ เป็นการทดแทนการอยากรู้อยากลองและได้รับการกระตุ้นชักจูงหรือมีความสุขจากการมีคนรัก ได้รับการตอบสนอง ความต้องการทางร่างกาย และบางส่วนอาจเกิดจากปัญหาบุคลิกภาพอ่อนแอ ต้องการที่พึ่งทางด้านร่างกายและจิตใจจากเพศตรงข้าม เทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมทางเพศแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ครูควรแสดงความเข้าใจสภาพของวัยรุ่น ไม่ว่าจะกล่าวอย่างรุนแรง ใช้วิธีการแนะนำการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม การวางแผนครอบครัว การป้องกันปัญหาที่จะตามมา ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เข้าใจสภาพปัญหาของนักเรียน ช่วยสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวให้อบอุ่นรู้จักการให้อภัย ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับนักเรียนและเพื่อนนักเรียน สร้างค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่ทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

2.10 ชอบเล่นเกมสีกด/ วิดีโอเกมส์ปัจจุบันการเล่นเกมส์จากคอมพิวเตอร์นับว่าเป็นที่ชื่นชอบของเด็กทุกระดับเนื่องจากมีความตื่นเต้นเร้าใจมีความสนุกสนานท้าทาย สร้างความเพลิดเพลินจนลืมเวลา ปัญหาการเล่นเกมส์ของเด็ก คือ เล่นมากเกินไปแบ่งเวลาไม่ถูกทำให้เสียการเรียน มีผลเสียต่อสายตา มีผลกระทบต่อสมองและกล้ามเนื้อ เทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือครูที่ปรึกษาควรพูดให้นักเรียนเข้าใจถึงผลเสียที่มีผลกระทบกับตัวนักเรียนและการเรียน ไม่ควรห้ามเด็กไม่ให้เล่น แต่ให้ใช้เวลาเล่นที่เหมาะสมประสานงานกับผู้ปกครองในการดูแลและการใช้เวลาของนักเรียนให้เกิดประโยชน์ ไม่ควรใช้ไม้แข็งห้ามลูกเล่นเกมสีกดควรผ่อนผันให้ได้เล่นบ้างหรือให้เล่นอยู่ที่บ้าน มีผู้ปกครองดูแลให้เพื่อนนักเรียนช่วยเตือนชักจูงให้ทำกิจกรรมอื่นที่สร้างสรรค์ (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 72)

3. ปัญหาอารมณ์

ปัญหาทางด้านอารมณ์ มีการแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนี้

3.1 โมโหง่ายฉุนเฉียวเจ้าอารมณ์ควบคุมอารมณ์ไม่ได้พฤติกรรมของนักเรียนที่พบอาจถูกมองว่า มีบุคลิกภาพไม่ดีพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองประพฤติเป็นประจำจนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน การเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก ทั้งการเลี้ยงดูด้วยความรักตามใจมากเกินไปอาจทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเอง ไม่มีระเบียบ แต่สำหรับการเลี้ยงดูที่ใช้วิธีการบังคับเข้มงวดไม่ได้รับการแสดงออกจะทำให้

เด็กเกิดการเก็บกดก้าวร้าว และมีผลทำให้นักเรียนนั้นมาแสดงออกกับบุคคลอื่นเทคนิคและวิธีการในการช่วยเหลือครูไม่ควรสนใจพฤติกรรมแสดงออกของเด็ก ถ้าไม่เสียหายมากแนะนำพฤติกรรมที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าเข้าใจปัญหาให้ได้ระบายโดยการแสดงออกด้านดนตรีกีฬา ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้าใจพฤติกรรมไม่ตอบโต้หรือลงโทษรุนแรงแก่เด็ก และให้เพื่อนนักเรียนเข้าใจพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ให้กระตุ้นช่วยๆ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 77)

3.2 ไม่กล้าแสดงออกไม่มั่นใจขี้อายเขินขิมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีปัจจัยมาจากสภาพครอบครัว บิดา มารดา ผู้ปกครอง ได้แก่ ขาดทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น สภาพครอบครัวไม่ดี ขาดความรักความสนใจจากผู้ปกครอง ทำให้คิดว่าตนเองไม่มีค่า และมีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก เกิดจากการเลี้ยงดูที่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือไม่ได้รับการให้อภัยเมื่อกระทำผิดมักถูกตำหนิลงโทษจึงกลัวความผิด และอาจมีสาเหตุมาจากการมีปมด้อยด้านร่างกาย รูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ ปัญหาการเรียน การไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกตามศักยภาพของตนที่มีอยู่ ให้กำลังใจสร้างแรงจูงใจในการทำงานมอบหมายหน้าที่ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ กับเพื่อนฝึกทักษะในการเข้าสังคมทำงานกลุ่มประสานงานสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองทราบถึงสาเหตุและแนวทางช่วยเหลือโดยการให้ความรักความไว้วางใจ ความเข้าใจของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเปิดโอกาสให้คิดและตัดสินใจ ไม่ตำหนิหรือลงโทษ ให้เพื่อนนักเรียนมีส่วนร่วมช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างช่วยสนับสนุนให้เพื่อนได้แสดงออกชื่นชม ให้กำลังใจอยู่เสมอ (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 79)

3.3 ซึมเศร้าเก็บตัวแยกตัวเองพฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่ไม่ชอบสูงลิงกับใคร ไม่ชอบเข้าสังคม มีเพื่อนน้อย ไม่กล้าแสดงออก เฉยเมย มีอาการเศร้า ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม รู้สึกตัวเองไม่มีค่า มองโลกในแง่ลบ สาเหตุเกิดจากความผิดปกติของร่างกายทางสมอง หรือถูกกระตุ้นด้วยการสูญเสียพื้นที่อารมณ์ตั้งแต่เด็ก ไม่ค่อยได้รับการตอบสนองการเลี้ยงดู ได้รับความสนใจน้อย ขาดทักษะทางสังคม เทคนิคและวิธีการช่วยเหลือควรตระหนักถึงภาวะซึมเศร้าของเด็ก ไม่ควรเร่งรัดการทำกิจกรรมมีการพูดคุยให้เด็กได้ระบายไม่ตำหนิหรือชี้ว่าถูกเด็กที่เก็บตัวแยกตัว ควรค่อย ๆ สร้างความมั่นใจในการแสดงออกไม่ควรบังคับให้เด็กทำกิจกรรมหน้าชั้นบ่อย ๆ ให้คำแนะนำให้เด็กค้นหาศักยภาพของตนเองกระตุ้นส่งเสริมการแสดงออกแจ้งให้ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้ความสนใจ ไม่ปล่อยให้แยกตัวเอง ให้กำลังใจ ให้เพื่อนนักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมกลุ่ม และให้กำลังใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเพื่อน (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 82)

3.4 พยายามทำร้ายตนเองมาตัวตายเป็นพฤติกรรมที่เด็กนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จะเกิดขึ้นได้ง่ายรวดเร็วพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุ ได้แก่ ถูกตำหนิถูกดูไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ประสบความล้มเหลวในชีวิต รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่าความเครียดจากปัญหาเศรษฐกิจหรือบางคน มีผลกระทบจากโรคทางร่างกายมีการเจ็บป่วยที่เรื้อรังทำให้สิ้นหวังมีบุคลิกภาพหวาดระแวง ชอบเก็บตัวอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมีอาการของโรคซึมเศร้าและผลจากการติดยาเสพติด จนเกิดอาการประสาทหลอน เทคนิค และวิธีการในการช่วยเหลือนักเรียนพฤติกรรมทำร้ายตนเอง มาตัวตายเป็นพฤติกรรมที่ต้องให้ความสนใจกับเด็กเป็นพิเศษดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ปล่อยให้ อยู่ตามลำพังครูที่ปรึกษา ต้องรับฟังการระบายทุกข์ของเด็ก แล้วให้คำปรึกษาชี้ให้เห็น ทางเลือก แนวทางแก้ไขปัญหา และสร้างความเชื่อมั่นความสามารถของตนเองออกเยี่ยมบ้าน สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับสาเหตุพฤติกรรมของนักเรียนแนะแนวทางการแก้ไขป้องกัน ไม่ให้เด็กทำร้ายตนเองอุปกรณ์อาวุธในบ้านควรเก็บให้ห่างตัวเด็ก ไม่ปล่อยให้ยู่คนเดียวตามลำพัง เพื่อนนักเรียนนับว่ามีความสำคัญมากในการให้การช่วยเหลือแนะนำพูดคุยปลอบใจเพราะเป็นผู้ที่ นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกให้รู้มากที่สุด ดังนั้นควรสอดแทรกแนวทางช่วยเหลือ ให้เพื่อนนักเรียนเข้าใจและให้การช่วยเหลือเพราะการพยายามทำร้ายตนเองหรือมาตัวตายนั้น มักพบว่า เมื่อนักเรียนเคยกระทำแล้วมักจะกระทำอีก (กรมสุขภาพจิต, 2544 ข, หน้า 84) การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนหลายฝ่ายได้แก่ตัวนักเรียนเองเพื่อนนักเรียนผู้ปกครองครูรวมถึงสภาพแวดล้อม และบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดที่มีอิทธิพลกับนักเรียนได้ช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการแก้ปัญหาอย่างถูกต้องพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก สรุปสาเหตุได้ คือ เกิดจาก ปัญหาด้านพันธุกรรม ปัญหาสารเคมีในร่างกาย ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาทางสังคม และปัญหา ความต้องการของบุคคล (ผดุง อารยะวิญญู, 2542, หน้า 14) ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาทั้งสี่ปัจจัยที่หนึ่งที่มีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหา คือ ผู้ปกครอง ครู เพื่อนนักเรียน ชุมชนและสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมากที่สุดกับนักเรียนสภาพครอบครัว เป็นสถาบันที่ได้หล่อหลอมพฤติกรรมนักเรียนตั้งแต่วัยเด็กปัญหาครอบครัว ที่ส่งผลให้เด็ก ได้แก่ สภาพความสมบูรณ์ของครอบครัววิธีการเลี้ยงดูฐานะของครอบครัว ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองแบบอย่างที่ดีล้วนมีอิทธิพลต่อปัญหาพฤติกรรม ปัจจัยที่สอง ได้แก่ โรงเรียน ครู สภาพสังคมในโรงเรียน บรรยากาศในโรงเรียน การเรียนการสอน กฎระเบียบของโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนปัจจัยที่สาม ได้แก่ เพื่อนของนักเรียน เนื่องจากวัยรุ่น เป็นระยะชีวิตที่มีลักษณะพิเศษ คือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่ายอยากเป็นอิสระ อยากเป็นผู้ใหญ่

ไม่พึงเหตุผลของใคร ต้องการคนยอมรับ เจ้าทิฐิ อวดดี (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 365) และเมื่อมีปัญหาจะทำให้เกิดผลลุลูกกลมได้ง่าย เพื่อนนักเรียนจึงเป็นบุคคลที่นักเรียนไว้วางใจที่สุด มีความสำคัญที่สุด เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อปัญหาที่เกิดขึ้นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูที่ปรึกษาต้องมีบทบาทสำคัญเป็นแกนนำในการแก้ปัญหาของนักเรียนมากที่สุด เพราะมีความพร้อมทั้งด้านวิวุฒิ และคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เป็นวัยรุ่นหากแก้ไขดำเนินการไม่ถูกต้อง ยิ่งทำให้เกิดปัญหาทวีคูณเพิ่มมากขึ้น กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษาใน 5 ด้าน จึงมีประโยชน์ที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน โดยเฉพาะด้านส่งเสริมนักเรียนจากกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่ใช้การให้คำปรึกษาและการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำแนกตามระดับชั้นครูที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งจัดเป็นตัวแปรควรศึกษาอันเนื่องมาจากความแตกต่างของระดับชั้นครูที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน สามารถส่งผลต่อการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือที่แตกต่างกัน

ระดับชั้นที่ปรึกษา

ระดับชั้นที่ปรึกษา คือ ครูผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ประจำในระดับชั้นต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองจำแนกกลุ่มนักเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองจำแนกกลุ่มนักเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ การส่งต่อนักเรียน การรายงานผล โดยแบ่งระดับชั้นครูที่ปรึกษาออกเป็น

1. ประถมศึกษาปีที่ 1-3 หมายถึง ช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 3 เรียกว่า ประถมศึกษาตอนต้น
2. ประถมศึกษาปีที่ 4-6 หมายถึง ช่วงประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เรียกว่า ประถมศึกษาตอนปลาย

ระดับชั้นที่ปรึกษา เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพราะระดับชั้นเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความรู้ ค่านิยม และแนวความคิดลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 จะมีการเรียนรู้โดยการจดจำ และปฏิบัติตามจากการเลียนแบบครูผู้สอน พ่อแม่ หรือเพื่อน แตกต่างจากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่การเรียนรู้จะเกิดจากการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองและรู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น ดังที่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2541, หน้า 50) กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเด็กที่เกิดกระบวนการปรับตัวตามขั้นระดับสติปัญญา ซึ่งสัมพันธ์กับช่วงอายุของเด็กแต่ละวัย มีความสามารถในการคิดความรู้สึกลึกและการรับรู้มีขอบเขตจำกัดตามอายุและระดับสติปัญญาของแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภรณ์ เตชสุภา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับช่วงชั้น พบว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ระดับชั้นที่ปรึกษา ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตามช่วงอายุแต่ละวัย ก่อให้เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจแตกต่างกัน ระดับชั้นที่ปรึกษา จึงเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำระดับชั้นที่ปรึกษามาเป็นตัวแปรหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการวิจัยครั้งนี้

ขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจาก โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนปริมาณภาระงาน นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8) ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป ซึ่งขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานที่ซับซ้อนกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะมีจำนวนนักเรียนที่มากกว่าดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดปริมาณนักเรียน

จำนวนบุคลากร และปริมาณงานของโรงเรียนแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างการทำงานที่ซับซ้อนกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก สอดคล้องกับ สมชาย เหลืองอ่อน (2548, หน้า 12) ได้ศึกษา ปัญหาดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเห็นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี นิตยา (2551) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ขนาดของโรงเรียน กำหนดได้จากปริมาณของนักเรียนที่มีจำนวนมากขึ้นแตกต่างกัน ก่อให้เกิดการดำเนินงานมีความซับซ้อนต่างกัน ขนาดของโรงเรียน จึงเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำขนาดของโรงเรียน มาเป็นตัวแปรหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการวิจัยครั้งนี้

ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา

ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา คือ ระยะเวลาในการทำงานหรือระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครู ซึ่งประสบการณ์ในการทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะยิ่งระยะเวลาในการทำงานมากเท่าไร ประสบการณ์การทำงานก็จะมากขึ้น มีความชำนาญ สามารถนำความรู้มาช่วยในการทำงานให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังที่ กันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 81) กล่าวว่า ประสบการณ์ย่อมก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะคติ ทุกคนได้รับประสบการณ์ไม่เท่าเทียมกัน ผู้มีประสบการณ์มากกว่าจะเรียนรู้ และปฏิบัติงานได้เป็นผลสำเร็จดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูเดช หาญทองช่วง และคณะ (2546) ได้ทำการศึกษา สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนหรือประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา ก่อให้เกิดทักษะและความชำนาญที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาจึงเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบบุรี เขต 2 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษามาเป็นตัวแปรหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบบุรี เขต 2 จากการค้นคว้าทางเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

บุญหนา ศรีลาดเลา (2546) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนและ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติ การประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการสังเกตและการสะท้อนผลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา แบบบันทึกการประชุมแบบบันทึกประจำวัน แบบสัมภาษณ์แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ แบบติดตามการปฏิบัติงานและแบบประเมินผล การปฏิบัติงานการวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักสามเส้า (Triangulation) และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงบรรยายผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการดำเนินงานตามกรอบ 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธนา เรื่องไพศาล (2546) ได้ศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบบุรี พบว่า ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นั้น โรงเรียนควรมีมาตรการให้คำปรึกษา

บัวเครือ โพธิ์ชัย (2548) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง

สมชาย เหลืองอ่อน (2548) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสและใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาส และใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550) ได้วิจัย การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

สุรัชต์ ชาตะรักษ์ (2550) ที่ได้ศึกษา การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 อยู่ในระดับมาก

เพ็ญศรี นิตยา (2551) ได้ศึกษา สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งรายด้านและ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วีรศักดิ์ เกาหมอ (2552) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา ครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนที่ชัดเจน โดยเน้นการปฏิบัติด้านการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานภายนอกสำหรับนักเรียนที่ยากต่อการแก้ไข ครูที่ปรึกษาควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรพยายามแก้ไขปัญหา ก่อนที่จะส่งต่อ และจะต้องตั้งใจให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

รัตนภรณ์ เรืองแท้ (2552) คือ การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพ การดำเนินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ คือ ด้านเตรียมการและการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ตามแผน ด้านการตรวจสอบและการประเมินผล ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ส่วนปัญหา การดำเนินงานบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับ คือ ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และการประเมินผล ด้านการเตรียมการและการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผน

พลพรรณ ภูสีดวง (2553) ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ถนัด แสนกล้า (2553) ได้ศึกษา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร โรงเรียนมีการบริหารจัดการตามระบบดูแลช่วยเหลือที่ดี

สุตาพรรณ กาละพงษ์ (2553) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง

มธุริน แผลงจันทิก (2554) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 5 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการปฏิบัติมากที่สุด

โชคชัย อาษาสนา (2555) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า แนวทางการศึกษาและพัฒนาด้านการคัดกรองนักเรียน คือ การดำเนินงานที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงาน จึงควรมีการประชุมชี้แจง ปรีกษาหารือแล้ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่ชัดเจน จึงจะเกิดการงานที่มีประสิทธิภาพ

เบญจพร ทศนานนท์ (2556) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การสร้างแรงจูงใจโดยใช้คำพูดที่ให้กำลังใจแก่นักเรียนจะก่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ที่รับการช่วยเหลือต่อจากครูที่ปรึกษา และส่งผลทำให้การช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จได้

อาทิตย์ภัทร สรรณวัฒน์ (2556) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

รัตนา ฤทธิรงค์ (2556) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรูป จังหวัดชลบุรี พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรูป จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก

พิมพ์ผ่องแผ้ว (2557) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก

จงจิตร สิงห์ทอง (2558) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า มีดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน อยู่ในระดับมาก

พัชรียา ทองบัณฑิต (2558) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก

มลรวี ทิพย์รัตน์ (2558) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากแต่ละโรงเรียน ได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

Nanton (1997) ได้ศึกษา การรับรู้ของคณะครู โรงเรียนและของนักเรียนเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่จะนำไปสู่แก๊ง โจร และความรุนแรงใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และสำรวจปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การเข้าเรียนและการพักการเรียน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคณะครู 92 คน และนักเรียน 148 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสำรวจด้านการรับรู้เกี่ยวกับแก๊ง โจรและความรุนแรง ข้อมูลทางประชากรศาสตร์คัดมาจาก แบบฟอร์มคำขออนุญาตของผู้ปกครอง ข้อมูลทางผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ข้อมูลการเข้าเรียน และจำนวนการพักการเรียนได้มาจากทะเบียนของโรงเรียนข้อค้นพบที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

- 1) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการรับรู้ของคณะครูและการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่จะนำไปสู่แก๊ง โจรและความรุนแรงใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
- 2) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการรับรู้ของคณะครูและนักเรียนผิวขาวใน โรงเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
- 3) ไม่มีความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญในการรับรู้ของคณะครู และการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นำไปสู่แก๊ง โจรและความรุนแรงใน โรงเรียนระหว่าง คณะครูและนักเรียนเพศชายกับคณะครูและนักเรียนหญิง
- 4) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างผู้ขาดเรียน การพักการเรียน การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่นำไปสู่แก๊ง โจรและความรุนแรง ในโรงเรียนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

Sieb (1999) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของ โรงเรียน ในการออกแบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันการลาออกของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแถบชานเมือง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ทศนคติในเรื่องประโยชน์ของ โปรแกรมเพื่อเป็นการป้องกันการลาออกของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เข้าร่วมในการวิจัย 72 คน ซึ่งเข้าร่วมในโปรแกรม REACH จากปี 1994-1998 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จ โดยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สามารถเพิ่มระดับเกรดเฉลี่ยให้สูงขึ้น เพิ่มความเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีการพัฒนาความสนใจ มาสู่การเรียน พัฒนาวิสัยทัศน์ในอนาคตของตนเอง และที่สำคัญคือมีโอกาสมากขึ้นในการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากที่ได้เข้าร่วม โปรแกรม REACH นั่นเอง

Goodman (2003) ได้ศึกษา การใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เขาชวนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่า เป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่อยู่นิ่ง พวกซุ่มเสร้าย และพวกที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ความกลัวสิ่งของ หรือสัตว์เฉพาะบุคคลถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติมีความแม่นยำ และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเกิดจากปัญหาที่หลากหลายทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ทั้งปัญหาจากสภาพครอบครัวของพ่อแม่ และผู้ปกครองปัญหาในโรงเรียนมีปัจจัยจากครูเพื่อน สภาพการเรียน เป็นต้น การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรและครูทุกคนในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีครูที่ปรึกษา เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดตามหลักกรรมตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมนักเรียน และแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียนว่า มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับใด และมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอย่างไร เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปวางแผนแก้ไขพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองในการส่งเสริมช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 23 โรงเรียน จำนวน 163 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีจำนวน 163 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 113 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	40	28
2. โรงเรียนขนาดกลาง	54	37
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	69	48
รวม	163	113

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ลักษณะแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย ระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 25 ข้อ

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5 ข้อ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 5 ข้อ
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน 5 ข้อ
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5 ข้อ
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน 5 ข้อ

ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ Likert (1967) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับใด โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 102)

- 4.51-5.00 หมายถึง สภาวะการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง สภาวะการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก
- 2.51-3.50 หมายถึง สภาวะการดำเนินงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า สภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อย

1.00-1.50 หมายความว่า สภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอพานทอง ใช้วิธีการ Checklist โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละเพื่อจัดอันดับความสำคัญของข้อเสนอแนะ โดยให้ครูที่ปรึกษาเลือกตอบประเด็นที่เห็นว่าสอดคล้องกับความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3. หาคุณภาพเครื่องมือ การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอประธานควบคุมงานนิพนธ์ แล้วนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ 3 ท่าน คือ

3.1 ดร.สมุทพร ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นายจันทน์ มิ่งเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดหนองตำลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดมุ่งหมาย(Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยนำแบบประเมิน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มาคิด แปลความหมาย ได้ดังนี้

คะแนน 0 หมายถึง ข้อความที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความที่แน่ใจว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

คะแนน -1 หมายถึง ข้อความที่แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ควรต่ำกว่า .05 ขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ระหว่าง .67-1.00

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอ ประธานที่ปรึกษาหลัก เพื่อพิจารณาแล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ปรึกษา ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (Discrimination) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยค่าอำนาจ จำแนกรายข้อระหว่าง .24-.75

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบความสอดคล้องภายใน (Measure of internal consistency) ตามสูตรการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .90

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว จัดทำเป็นแบบฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแบบสอบถามไปยัง โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และรับแบบสอบถามคืน จำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ แล้วนำมาให้คะแนนตามน้ำหนัก คะแนนแต่ละข้อ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัย
2. การวิเคราะห์แล้วแปลผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของครูที่ปรึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t -test)
4. การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean-squares)
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of squares)
t	แทน	ค่าสถิติใช้ในการพิจารณา (t -independent)
F	แทน	ค่าสถิติใช้ในการพิจารณา (F -distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม

และรายด้าน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้การนำเสนอข้อมูลในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา และทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

สถานภาพ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ความถี่	ร้อยละ
ระดับชั้นที่ปรึกษา		
1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	56	49.56
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	57	50.44
รวม	113	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	
	ความถี่	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	28	24.78
2. ขนาดกลาง	37	32.74
3. ขนาดใหญ่	48	42.48
รวม	113	100.00
ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา		
1. น้อยกว่า 5 ปี	35	30.97
2. 5-10 ปี	31	27.43
3. มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	47	41.60
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูโรงเรียนในอำเภอบางทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 และเป็นที่ปรึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 49.56 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 48 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.48 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.74 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มากที่สุด 47 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 รองลงมา คือ มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 30.97

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.06	0.23	มาก	3
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.06	0.35	มาก	4
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.30	0.30	มาก	1
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา	4.18	0.40	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.00	0.48	มาก	5
รวม	4.10	0.25	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง
นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.00	0.00	มาก	4
2. ครูที่ปรึกษาใช้ระเบียบวินัยและแบบประเมิน พฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.15	0.40	มาก	2
3. ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.92	0.62	มาก	5
4. ครูที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการ ได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.17	0.63	มาก	1
5. ครูที่ปรึกษามีการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงตามปัจจุบันเสมอ	4.08	0.31	มาก	3
รวม	4.06	0.23	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย
3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการ ได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียน
เป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้ระเบียบวินัยและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
และครูที่ปรึกษามีการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงตามปัจจุบันเสมอ
ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน
เป็นรายบุคคล

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูที่ปรึกษาทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.68	มาก	1
2. ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูล ด้านสุขภาพ	3.93	0.65	มาก	5
3. ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูล ด้านความสามารถและผลการเรียน	4.12	0.40	มาก	2
4. ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูล ด้านสภาพครอบครัว และฐานะของครอบครัว	4.02	0.67	มาก	4
5. ครูที่ปรึกษาทำการสรุปผลการคัดกรอง เป็นรายบุคคล	4.07	0.44	มาก	3
รวม	4.06	0.35	มาก	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคัดกรอง
นักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่
ครูที่ปรึกษาทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้อย่างเหมาะสม ครูที่ปรึกษา
ทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านความสามารถและผลการเรียน และครูที่ปรึกษา
ทำการสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรอง
นักเรียนจากข้อมูลด้านสุขภาพ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ	4.44	0.53	มาก	1
2. ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน	4.34	0.60	มาก	3
3. นักเรียนให้ความร่วมมือทำกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาตนเอง	4.16	0.48	มาก	4
4. ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ตามความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนมี ความภาคภูมิใจในตนเอง	4.14	0.51	มาก	5
5. โรงเรียนจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมี ปัญหา กลับคืนสู่สภาพปกติ	4.44	0.54	มาก	2
รวม	4.30	0.30	มาก	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริม
และพัฒนานักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมาก ไปหาน้อย
3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โรงเรียนจัดกิจกรรม
ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กลับคืนสู่สภาพปกติ และครูที่ปรึกษาจัดการประชุมผู้ปกครอง
ทุกภาคเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
ตามความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านป้องกันและการแก้ไขปัญหา	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมและวางแผนการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.26	0.82	มาก	2
2. ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลาย ปัญหาแก่นักเรียน	4.03	0.61	มาก	4
3. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.18	0.63	มาก	3
4. ครูที่ปรึกษาจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียน	4.41	0.62	มาก	1
5. ครูที่ปรึกษาจัดหาทุนการศึกษาและชี้แนะ แนวทางสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาฐานะยากจน	4.03	0.69	มาก	5
รวม	4.18	0.40	มาก	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย
3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมและวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และครูที่ปรึกษาประสานงาน
กับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
ครูที่ปรึกษาจัดหาทุนการศึกษาและชี้แนะแนวทาง สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาฐานะยากจน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน	<i>n</i> = 113		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. โรงเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น ก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน	4.73	0.53	มาก ที่สุด	1
2. โรงเรียนส่งต่อไปยังฝ่ายแนะแนวเพื่อรับ คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน	4.13	0.64	มาก	4
3. โรงเรียนประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน	2.77	0.90	ปาน กลาง	5
4. โรงเรียนสรุปผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	4.21	0.68	มาก	2
5. โรงเรียนวางระบบติดตามผลการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.17	0.81	มาก	3
รวม	4.00	0.48	มาก	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อ
นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด-ปานกลาง
เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ โรงเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น
ก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนสรุปผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา และ โรงเรียนวางระบบติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
ส่วนข้อที่อยู่อันดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง
ในการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3				ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6			
	<i>n</i> = 56				<i>n</i> = 57			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.02	0.21	มาก	3	4.10	0.35	มาก	3
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.02	0.38	มาก	4	4.10	0.39	มาก	4
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.33	0.33	มาก	1	4.28	0.40	มาก	1
4. ด้านการป้องกันและ การแก้ไขปัญหา	4.15	0.44	มาก	2	4.22	0.40	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.97	0.47	มาก	5	4.04	0.48	มาก	5
รวม	4.07	0.27	มาก	-	4.13	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ระดับชั้นที่ปรึกษาปรากฏผลดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไข
ปัญหา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไข
ปัญหา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3		ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>n</i> = 56		<i>n</i> = 57			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.02	0.21	4.10	0.35	1.81	0.07
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.02	0.38	4.10	0.39	1.20	0.23
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.33	0.33	4.28	0.40	0.94	0.34
4. ด้านการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา	4.15	0.44	4.22	0.40	0.89	0.37
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.97	0.47	4.04	0.48	0.77	0.43
รวม	4.07	0.27	4.13	0.32	1.18	0.24

จากตารางที่ 10 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดเล็ก		ระดับ	อันดับที่	ขนาดกลาง		ระดับ	อันดับที่	ขนาดใหญ่		ระดับ	อันดับที่
	n = 28				n = 37				n = 48			
	\bar{X}	SD			\bar{X}	SD			\bar{X}	SD		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.98	0.15	มาก	4	4.16	0.26	มาก	4	4.04	0.23	มาก	3
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.88	0.25	มาก	5	4.24	0.32	มาก	2	4.03	0.37	มาก	4
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.16	0.14	มาก	2	4.40	0.36	มาก	1	4.31	0.29	มาก	1
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา	4.14	0.28	มาก	3	4.12	0.30	มาก	5	4.25	0.50	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.23	0.24	มาก	1	4.22	0.46	มาก	3	3.70	0.43	มาก	5
รวม	4.04	0.08	มาก	-	4.23	0.24	มาก	-	4.03	0.27	มาก	-

จากตารางที่ 11 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน
และการแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ
นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน
ตามลำดับ

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.29	5.67*	.05
	ภายในกลุ่ม	110	5.71	0.05		
	รวม	112	6.30			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.12	1.06	974*	.00
	ภายในกลุ่ม	110	11.99	0.10		
	รวม	112	14.11			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.93	0.46	5.28*	.00
	ภายในกลุ่ม	110	9.71	0.08		
	รวม	112	10.64			

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	p
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.210	1.30	.27
	ภายในกลุ่ม	110	17.68	.16		
	รวม	112	18.10			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.65	3.820	8.41*	.00
	ภายในกลุ่ม	110	18.33	.16		
	รวม	112	25.99			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.93	0.46	8.41*	.00
	ภายในกลุ่ม	110	6.07	0.05		
	รวม	112	7.00			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้น ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดใหญ่ 4.03	ขนาดเล็ก 4.04	ขนาดกลาง 4.23
ขนาดใหญ่	4.03	-	0.01	0.20*
ขนาดเล็ก	4.04		-	0.19*
ขนาดกลาง	4.23			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่นๆแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง
		3.98	4.04	4.16
ขนาดเล็ก	3.98	-	0.06	0.18*
ขนาดใหญ่	4.04		-	0.12*
ขนาดกลาง	4.16			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ขนาดของ โรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก 3.88	ขนาดใหญ่ 4.03	ขนาดกลาง 4.24
ขนาดเล็ก	3.88	-	0.15	0.36*
ขนาดใหญ่	4.03		-	0.21*
ขนาดกลาง	4.24			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่
โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง
โดยโรงเรียนขนาดกลาง มีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่
ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง
		4.16	4.31	4.40
ขนาดเล็ก	4.16	-	0.15	0.24*
ขนาดใหญ่	4.31		-	0.09
ขนาดกลาง	4.40			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน
1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่า
โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน

ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.70	4.22	4.23
ขนาดใหญ่	3.70	-	0.52*	0.53*
ขนาดกลาง	4.22		-	0.01
ขนาดเล็ก	4.23			-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่
โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยโรงเรียน
ขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงาน
มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	น้อยกว่า 5 ปี		ระดับ		อันดับที่		5-10 ปี		ระดับ		อันดับที่		มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป		ระดับ		อันดับที่	
	<i>n</i> = 35						<i>n</i> = 31						<i>n</i> = 47					
	\bar{X}	<i>SD</i>					\bar{X}	<i>SD</i>					\bar{X}	<i>SD</i>				
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.06	0.22	มาก	4	4.04	0.23	มาก	3	4.08	0.25	มาก	4						
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.00	0.34	มาก	5	4.03	0.38	มาก	4	4.13	0.33	มาก	3						
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.26	0.26	มาก	1	4.33	0.35	มาก	1	4.31	0.31	มาก	1						
4. ด้านการป้องกันและ การแก้ไขปัญหา	4.23	0.31	มาก	2	4.18	0.54	มาก	2	4.15	0.35	มาก	2						
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.10	0.43	มาก	3	3.92	0.57	มาก	5	3.98	0.44	มาก	5						
รวม	4.10	0.19	มาก	-	4.07	0.32	มาก	-	4.11	0.23	มาก	-						

จากตารางที่ 18 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาปรากฏผลดังนี้

ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษาน้อยกว่า 5 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา 5-10 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.01	0.33	.71
	ภายในกลุ่ม	110	6.26	0.05		
	รวม	112	6.30			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.21	1.68	.19
	ภายในกลุ่ม	110	13.69	0.12		
	รวม	112	14.11			

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	0.43	.64
	ภายในกลุ่ม	110	10.55	0.09		
	รวม	112	10.64			
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.12	0.060	0.36	.69
	ภายในกลุ่ม	110	17.98	0.16		
	รวม	112	18.10			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.57	0.280	1.24	.29
	ภายในกลุ่ม	110	25.41	0.23		
	รวม	112	25.99			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.01	0.24	.78
	ภายในกลุ่ม	110	6.97	0.06		
	รวม	112	7.00			

จากตารางที่ 19 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม
ประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
 ในอำเภอพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1. จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ที่เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษา สามารถสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล	82	34.45	2
2. ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน	113	47.48	1
3. จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล	43	18.07	3
รวม	238	100.00	-

จากตารางที่ 20 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อที่มีความถี่และร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่
 ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ที่เปิด โอกาสให้ครูที่ปรึกษา
 สามารถสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอบางทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการคัดกรองนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1. มีการจัดการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ และมาตรฐานในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกัน	41	23.83	2
2. จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี จากหน่วยงาน หรือสถานพยาบาลทุกปี	33	19.19	3
3. แยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	98	56.98	1
รวม	172	100.00	-

จากตารางที่ 21 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในอำเภอบางทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการคัดกรองนักเรียน ข้อที่มีความถี่และร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่
แยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือ
และแก้ไขปัญหามีการจัดการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐาน
ในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกันและจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี จากหน่วยงาน
หรือสถานพยาบาลทุกปี ตามลำดับ

ตารางที่ 22 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1. จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ อันดีให้กับผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	88	43.14	1
2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ให้แสดงออก ตามศักยภาพของตน	42	20.59	3
3. จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการสนับสนุนการศึกษา	74	36.27	2
รวม	204	100.00	-

จากตารางที่ 22 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ข้อที่มีความถี่และร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่
จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครองในการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของ โรงเรียน เพื่อให้มี
ส่วนร่วมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและด้านการสนับสนุนการศึกษา และจัดกิจกรรม
ที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้แสดงออกตามศักยภาพของตน ตามลำดับ

ตารางที่ 23 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1. จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	96	30.87	3
2. จัดกิจกรรมให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือ พุดคุยให้คำปรึกษา และหาทางแก้ไข้ปัญหานักเรียน	102	32.80	2
3. จัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกัน และแก้ไข้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหา	113	36.33	1
รวม	311	100.00	-

จากตารางที่ 23 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาข้อที่มีความถี่และร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่
จัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนที่มีปัญหา จัดกิจกรรม
ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือพุดคุยให้คำปรึกษาและหาทางแก้ไข้ปัญหานักเรียน และจัดให้ชุมชน
มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการส่งต่อนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับ
1. ประสานงานครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาล ให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน	110	34.49	2
2. จัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพบแพทย์ เพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษา กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	96	30.09	3
3. ประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาขั้นรุนแรง	113	35.42	1
รวม	319	100.00	-

จากตารางที่ 24 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
ด้านการส่งต่อนักเรียนข้อที่มีความถี่และร้อยละสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสานงาน
กับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาขั้นรุนแรง ประสานงาน
ครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาล ให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน และจัดให้นักเรียน
มีกิจกรรมพบแพทย์ เพื่อพูดคุยให้คำปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีจำนวน 163 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 113 คน และโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .24-.75 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t -test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการดำเนินงานโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รับ

ความร่วมมือจากผู้ปกครองในการได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้ระเบียบ
 สดสมและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล และครูที่ปรึกษามีการพัฒนาข้อมูล
 ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงตามปัจจุบันเสมอ

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการดำเนินงาน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก
 เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาทำการแยกนักเรียน กลุ่มปกติ
 กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างเหมาะสม ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูล
 ด้านความสามารถและผลการเรียน และครูที่ปรึกษาทำการสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีการดำเนินงาน โดยรวมและรายชื่อ
 อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษา
 จัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โรงเรียนจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา
 กลับคืนสู่สภาพปกติ และครูที่ปรึกษาจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการดำเนินงาน โดยรวมและรายชื่อ
 อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดอบรมให้
 ความรู้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมและวางแผน
 การป้องกันและแก้ไขปัญหา และครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ไข
 ปัญหาต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด-ปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่
 โรงเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนสรุปผล
 การส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และโรงเรียนวางระบบติดตามผลการแก้ไข
 ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอส่วนข้อที่อยู่อันดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนประสานงาน
 กับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ชลบุรี เขต 2 จำแนกตาม ระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของ
 ครูที่ปรึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา
 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้น ด้านการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ที่เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษา สามารถสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ แยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาในการจัดการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐาน ในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกันและจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี จากหน่วยงาน หรือสถานพยาบาลทุกปี

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครองในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการสนับสนุนการศึกษาและจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้แสดงออกตามศักยภาพของตน

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ จัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหาจัดกิจกรรม ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือ พูดคุยให้คำปรึกษา และหาทางแก้ไขปัญหานักเรียนและจัดให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียนเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ได้แก่ ประสานงาน กับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาขั้นรุนแรง ประสานงานครูผู้ดูแล หอผู้ป่วย และห้องพยาบาล ให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน และจัดให้นักเรียนมีกิจกรรม พบแพทย์ เพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษากับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า

1. ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันโรงเรียนมีการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 บัญญัติว่า โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงาน และกิจกรรม ในการแนะแนว ให้คำปรึกษา ฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเปรียบเสมือน การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียนในฐานะหน่วยงาน ที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละ โรงเรียน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลรวี ทิพย์รัตน์ (2558, หน้า 68) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากแต่ละโรงเรียนได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงตอบสนองนโยบายดังกล่าวโดยการดำเนินงาน และพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ฤทธิรงค์ (2556, หน้า 43) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน

ในเครือข่ายกรรฐรูป จังหวัดชลบุรี พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
ในเครือข่ายกรรฐรูป จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า มีประเด็น
ที่สำคัญในรายด้าน ที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
มีการดำเนินงานโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย
3 อันดับได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียน
เป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้ระเบียบวินัยและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
และครูที่ปรึกษามีการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงตามปัจจุบันเสมอ
ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีนโยบายให้ครูประจำชั้นเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน โดยมีการกำหนด
ระยะเวลาและเครื่องมือที่ใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้ได้รับข้อมูลของนักเรียนถูกต้อง ครบคลุม
และทั่วถึง จึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นพื้นฐาน
ในการทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ทั้งด้านครอบครัว พฤติกรรม ความสามารถ รวมถึงด้านอื่นๆ
เพื่อช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้น และนำข้อมูลมาใช้ในขั้นตอนต่อไป ดังที่สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน
เป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์
เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่นๆตามไปด้วย
สอดคล้องกับพิมพา ผ่องแผ้ว (2557, หน้า 81) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้เราได้ทราบข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับ
ตัวนักเรียนครอบคลุมทุกด้าน และสอดคล้องกับ สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550, หน้า 88) ได้ศึกษา
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม และผู้ปกครองของนักเรียน พบว่า มีการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับการดำเนินงานจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างเหมาะสมครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านความสามารถและผลการเรียน และครูที่ปรึกษาทำการสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้การปฏิบัติตามระบบคัดกรองนักเรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์และถูกต้อง ได้ข้อมูลนักเรียนที่ชัดเจน สามารถทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ได้อย่างเหมาะสม จึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก การมีพื้นฐาน

ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ดี จึงช่วยให้การคัดกรองนักเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งนับเป็นกระบวนการสำคัญ รวมทั้งปัจจุบันมีการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลายด้านขึ้น ทั้งด้านครอบครัว ด้านสุขภาพ หรือด้านผลการเรียน ที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์และจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธี เพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียน ได้ดียิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรียา ทองบัณฑิต (2558, หน้า 45) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีการดำเนินงานโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับการดำเนินงานจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โรงเรียนจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหากลับคืนสู่สภาพปกติ และ ครูที่ปรึกษาจัดการประชุม ผู้ปกครองทุกภาคเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เพราะการส่งเสริมและการพัฒนา นักเรียนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ในการจัดกระบวนการให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเอง จึงมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังที่ สมพร สุทัศน์ีย์ (2544, หน้า 11) กล่าวว่า ครูมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม

สนับสนุนป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544, หน้า 5) ได้กำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน โดยที่เน้นในด้านกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็กการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสังคม สิทธิเด็กตลอดจนการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวและสอดคล้องกับ จงจิตร สิงห์ทอง (2558, หน้า 85) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า มีดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับการดำเนินงานจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมและวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษามีการเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งมีการประชุมเพื่อวางแผนและประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ จึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ดังที่ พัทธภรณ์ เดชสุภา(2551, หน้า 50) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียน เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาของครูมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ สุรัชต์ ชาติระรักษ์ (2550, หน้า 132) ที่ได้ศึกษา การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.5 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด-ปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 อันดับได้แก่ โรงเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนสรุปผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และโรงเรียนวางระบบติดตามผลการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ส่วนข้อที่อยู่อันดับสุดท้าย ได้แก่ โรงเรียนประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ที่องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประสานงาน ช่วยเหลือ ร่วมมือระหว่างกัน และมีการรายงานผลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงทำให้ดำเนินการด้านการส่งต่อนักเรียนมีประสิทธิภาพ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 25) กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกสังคมในการประสานงาน และการสร้างความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับ ถนัด แสนกล้า (2553, หน้า 85) ได้ศึกษา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ รัตนาภรณ์ เรืองเหล็ก (2552) ได้ศึกษา การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า สภาพการดำเนินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีนโยบายให้ครูให้ความสำคัญในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกระดับชั้น นักเรียนทุกคนจึงมีโอกาสดำเนินการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษารวมทั้งการร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเท่าเทียมกัน ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวว่าการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวม กล่าวคือ ให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข สอดคล้องกับ สุตาพรณ กาละพงษ์ (2553, หน้า 79)

ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นครูที่ปรึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ บัวเครือ โพธิ์ชัย (2548, หน้า 54) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จากผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนที่มีขนาดที่แตกต่างกันกำหนดขึ้นจากปริมาณของนักเรียนที่มีจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก จึงก่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย จึงทำให้ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน สอดคล้องกับ พิมพา ผ่องแผ้ว (2557, หน้า 87) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และสอดคล้องกับ เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 103) ได้ศึกษา สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สำหรับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จากผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน of ครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพของนักเรียน เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมนักเรียน จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์

ที่แตกต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อาทิตยภัทร สรรณวัฒน์ (2556, หน้า 61) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประเภทการ ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามผลการวิจัย ครูที่ปรึกษาควรเยี่ยมบ้าน นักเรียนครบทุกคน จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ที่เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาสามารถสัมภาษณ์ นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่สำคัญที่จะทำให้ครูที่ปรึกษาได้ใกล้ชิด และรับรู้ปัญหา ที่แท้จริงของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินการขั้นต่าง ๆ อย่างได้ผลกรมสุขภาพจิต (2544ก, หน้า 10) กล่าวว่า นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่ จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไข ปัญหาที่นักเรียนได้ สอดคล้องกับ สุตาพรรณ กาละพงษ์ (2553, หน้า 81) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า แนวทางแก้ไขการดำเนินงานของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ควรจัดเวลาและ ความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้านนักเรียน และ โรงเรียนควรหาวิธีการให้ผู้ปกครองนักเรียน ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามผลการวิจัย ครูที่ปรึกษาควรแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา มีการจัด การประชุมครูใน โรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกัน และจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี จากหน่วยงานหรือสถานพยาบาลทุกปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการประชุมจะสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ตรง และชัดเจน สะดวกต่อการดำเนินการในขั้นตอนต่อไปสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 43) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษาได้ศึกษา

ทำความเข้าใจกับนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่กลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนก็เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนตรงกับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด สอดคล้องกับ โชคชัย อาษาสนา (2555, หน้า 59) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการคัดกรองนักเรียนคือ การดำเนินงานที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงาน จึงควรมีการประชุมชี้แจงปรึกษาหารือและทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่ชัดเจน จึงจะเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามผลการวิจัย ควรจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการสนับสนุนการศึกษา และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ให้แสดงออกตามศักยภาพของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดประชุมผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น สมพร สุทัศนีย์ (2544, หน้า 11) กล่าวว่า ครูมีหน้าที่ดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับ โชคชัย อาษาสนา (2555, หน้า 60) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนั้น ควรมีการจัดประชุมครูเพื่อปรึกษาหารือกันว่า โรงเรียนมีความพร้อมที่จะจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มากน้อยแค่ไหน และจะจัดกิจกรรมใดบ้าง เพื่อส่งเสริมนักเรียนในแต่ละกลุ่มให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนด้วย

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามผลการวิจัย ครูที่ปรึกษาควรมีการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหา และจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือ พูดคุยให้คำปรึกษา และหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน รวมทั้งจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การป้องกันและแก้ไขปัญหาต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนได้กรมสุขภาพจิต (2544 ก, หน้า 32) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาได้ให้ความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนในความรับผิดชอบของตนทุกคนอยู่แล้วแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องเพื่อช่วยแก้ปัญหา

ให้นักเรียนทั้งด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ ยุทธนา เรื่องไฟศาล (2546, หน้า 52) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น โรงเรียนควรมีมาตรการให้คำปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจน โดยเน้นการปฏิบัติและ โรงเรียนควรขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ตามผลการวิจัย โรงเรียนควรมีการประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหาค้นรุนแรง ประสานงานครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาล ให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน และจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพบแพทย์ เพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษา กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาค้นรุนแรง จะสามารถทำให้แก้ปัญหาค้นรุนแรงได้ตรง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 51) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเมื่อได้ดำเนินการตามกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ข้างต้น แล้วยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เพราะบางครั้งปัญหาของนักเรียนรุนแรงยากต่อการแก้ไขหรือการดำเนินการแก้ไขต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะให้การช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรส่งต่อนักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญได้แก้ปัญหาค้นรุนแรงที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ยุทธนา เรื่องไฟศาล (2546, หน้า 52) ได้ศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ และประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การส่งต่อนั้นต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาคำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ควรมีการจัดการส่งเสริมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้วิธีสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการได้รับข้อมูลที่แท้จริง ครบถ้วน สามารถนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ รวมทั้งครูที่ปรึกษาควรเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน เพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านสุขภาพ เพื่อนำข้อมูลดำเนินการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีการจัดการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกัน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความสามารถ เพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง ควรจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาควรให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลาปัญหาแก่นักเรียน ควรมีการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหา รวมทั้งจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรมีการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน ควรมีการประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหาขั้นรุนแรง ประสานงานครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาลให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน และจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพบแพทย์เพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษา กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

2. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2544). *เอกสารคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์.
- กรมสุขภาพจิต. (2544 ก). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขภาพจิต
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2544 ข). *คู่มือการสอนทักษะชีวิต*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวง
สาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2552). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ:
ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). *คู่มือบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขภาพจิตกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2
พ.ศ. 2545)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญญาสุวรรณแสง. (2536). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: บำรุงราษฎร์.
- จงจิตร ลิงห์ทอง. (2558). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ชูเดช หาญทองช่วง และคณะ. (2546). *สภาพการดำเนินการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- โชคชัย อาษาสนา. (2555). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- ถนัด แสนกล้า. (2553). การศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 3. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธนู เพียรพิเศษ. (2546). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บัวเครือ โพธิ์ชัย. (2548). ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่วเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญประสพ กุลศรี. (2550). การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองวอชออำเภอหนองวอชอ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญหนา ศรีลาดเลา. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนคงพิทยาคมอำเภอแดนคงจังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญจพร ทศนานนท์. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ. เข้าถึงได้จาก www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V93/v93d0042.pdf
- พงศ์เทพ จิระโร. (2557). หลักการวิจัยทางการศึกษา. ชลบุรี: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พลพรรธน์ภูสีดวง. (2553). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศัยภูมิเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสาน.
- พัชราภรณ์ เศษสุภา. (2551). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่วเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พัชรียา ทองบัณฑิต. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์ พ่องแก้ว. (2557). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.
สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- มลรวี ทิพย์รัตน์. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุทธนา เรื่องไพศาล. (2546). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนภรณ์ เรื่องแห้ว. (2552). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษาอิสระ
ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนา ฤทธิรงค์. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเครือข่าย
จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรณู ศรีสุภา. (2555). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านค่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาระยอง เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เรืองยศ อุตตราศาสตร์. (2546). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ว่าที่ร้อยตรีหญิงอาทิตยภัทร สรรณวัฒน์. (2556). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิตร วงเวียน. (2557). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัชศักดิ์ เกาหมอ. (2552). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมชาย เหลืองอ่อน. (2548). ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพร สุทัศนีย์. (2541). จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2557). สมุดรายนประจำปี 2557. ชลบุรี: กลุ่มอำเภอพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2558). สมุดรายนประจำปี 2557. ชลบุรี: กลุ่มอำเภอพานทองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครุมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนากรมศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *เอกสารชุดประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *สภาพความสำเร็จและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . (2554). *เอกสารการเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาโดยผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *เอกสารการเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาโดยผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด
- สุตาพรรณ กาละพงษ์. (2553). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรางค์ โส้วตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา (ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงเทียน กสน. (2540). *คู่มือการปฏิบัติงาน: การใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- อรกร บุญรุ่ง. (2548). การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมตามโครงการสานสายใยครูและศิษย์ ปีการศึกษา 2546. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อานนท์ นนทวัน. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมอุ้งพัฒนวิทย์ อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Goodman, R. (2003). Using the strength and difficulties questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric discipline in a community samples. *Dissertation Abstracts International*, 65, 11178-A.
- Krejciei, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Nonton, A. O. (1997). *A Comparative Analysis of School Staffs and Students Perceptions of Behaviors and of Other Contributing Factors that Lead to Gang and School Violence*, (Carolina: South Carolina State University). 106.
- Siebs, W. R. (1999). *An evaluation of the effectiveness of a school within a school program designed to prevent high school dropouts in a suburban high school*. Retrieved Retrieved from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>

ภาคผนวก

ภาคผนวกก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว 0691

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

14 กันยายน 2559

เรื่อง ขออนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

ด้วยภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวศิริรัตน์ เกตุประทุม รหัส 58920474

งานนิพนธ์ เรื่อง: การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
ของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ว 0692

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

17 กันยายน 2559

เรื่อง ขออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วยภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวศิริรัตน์ เกตุประทุม รหัส 58920474

งานนิพนธ์ เรื่อง: การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ว 0693

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

30 กันยายน 2559

เรื่อง ขออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วยภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวศิริรัตน์ เกตุประทุม รหัส 58920474

งานนิพนธ์ เรื่อง: การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 2

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ผู้ตอบ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของนักเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
 - ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนางาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามความเป็นจริง
3. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และ
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ขอความกรุณาแสดงความคิดเห็น โดยตอบคำถาม
ในแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการบริหาร
การศึกษา ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวศิริรัตน์ เกตุประทุม

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ระดับชั้นที่ปรึกษา
 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. ขนาดของโรงเรียน
 - ขนาดเล็ก
 - ขนาดกลาง
 - ขนาดใหญ่
3. ประสบการณ์การทำงานของครูที่ปรึกษา
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5-10 ปี
 - มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดเลือกระดับการปฏิบัติ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงระดับเดียว
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยใช้
เกณฑ์พัฒนาดังนี้

- 5 หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานมาก
- 3 หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายถึง ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานน้อยที่สุด

ลำดับ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
2.	ครูที่ปรึกษาใช้ระเบียบวิธีที่เหมาะสมและ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เป็นรายบุคคล					
3.	ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล					
4.	ครูที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียน เป็นรายบุคคล					
5.	ครูที่ปรึกษามีการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนเป็นรายบุคคลให้ตรงตามปัจจุบัน เสมอ					
6.	ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาทำการแยกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้ อย่างเหมาะสม					
7.	ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจาก ข้อมูลด้านสุขภาพ					
8.	ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจาก ข้อมูลด้านความสามารถและผลการเรียน					

ลำดับ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
9.	ครูที่ปรึกษาทำการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านสภาพครอบครัว และฐานะของครอบครัว					
10.	ครูที่ปรึกษาทำการสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล					
11.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ					
12.	ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน					
13.	นักเรียนให้ความร่วมมือทำกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาตนเอง					
14.	ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง					
15.	โรงเรียนจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กลับคืนสู่สภาพปกติ					
16.	การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาจัดการประชุมและวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
17.	ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาแก่นักเรียน					
18.	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ					

ลำดับ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
19.	ครูที่ปรึกษาจัดอบรมให้ความรู้นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน					
20.	ครูที่ปรึกษาจัดหาทุนการศึกษาและชี้แนะแนวทางสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาฐานะยากจน					
21.	ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน					
22.	โรงเรียนส่งต่อไปยังฝ่ายแนะแนวเพื่อรับคำปรึกษา และช่วยเหลือนักเรียน					
23.	โรงเรียนประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน					
24.	โรงเรียนสรุปผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
25.	โรงเรียนวางระบบติดตามผลการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

คำชี้แจง จากปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านต่างๆดังกล่าว
ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนอย่างไร โปรดเลือกตอบประเด็นที่ท่านเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียน
เป็นรายบุคคล
 - () จัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ที่เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษาสามารถสัมภาษณ์นักเรียน
เป็นรายบุคคล
 - () ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน
 - () จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - () อื่น ๆ.....
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน
 - () มีการจัดการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการคัดกรอง
นักเรียนให้ตรงกัน
 - () จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี จากหน่วยงานหรือสถานพยาบาลทุกปี
 - () แยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือ
และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ตรงและรวดเร็ว
 - () อื่น ๆ.....
3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน
 - () จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีให้กับผู้ปกครอง
ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - () จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ให้แสดงออกตามศักยภาพของตน
 - () จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนและด้านการสนับสนุนการศึกษา
 - () อื่น ๆ.....

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- () จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - () จัดกิจกรรมให้คำปรึกษา เพื่อช่วยเหลือ พุดคุยให้คำปรึกษา และหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน
 - () จัดหาทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีปัญหา
 - () อื่น ๆ.....
5. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ
- () ประสานงานครูผู้ดูแลห้องแนะแนว และห้องพยาบาล ให้เตรียมพร้อมต่อการส่งต่อนักเรียน
 - () จัดให้นักเรียนมีกิจกรรมพบแพทย์ เพื่อพูดคุย ให้คำปรึกษา กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
 - () ประสานงานกับชุมชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ปัญหาขั้นรุนแรง
 - () อื่น ๆ.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

- ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษา
การดำเนินงาน
- ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ตารางที่ 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษา
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอบ้านทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	.60
2.	.24
3.	.61
4.	.60
5.	.61
6.	.39
7.	.48
8.	.38
9.	.38
10.	.49
11.	.48
12.	.61
13.	.47
14.	.71
15.	.52
16.	.39
17.	.49
18.	.54
19.	.30
20.	.25
21.	.58
22.	.71
23.	.51
24.	.75
25.	.59

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = .90

ภาคผนวก ง

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Item Objective Congruence Index: IOC)
- เพื่อการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตารางที่ 26 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Item objective congruence index: IOC) เพื่อการวิจัยการศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ข้อ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน	(IOC)	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	+1	0	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25.	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา = .67-1.00